

Előfizetési díj:

Egész évre . . . 10 K — f.
Fél évre . . . . . 5 K — f.
Negyed évre . . . 2 K 50 f.
Egyes szám ára 20 fillér

Hirdetmények:

3 basáboš petitsor egyszer
18 fillér, többszöri hirde-
tésnél 14 fillér.

ZALAMEGYE

ZALAVÁRMEGYEI HIRLAP

politikai, társadalmi, közművelődési és gazdasági hetilap.

Megjelenik minden vasárnap reggel.

A lap
szellemi részét illető közle-
mények a szerkesztőséghez
(Wlassica-utca 25. sz.), az
anyagi részét illető közle-
mények pedig a kiadóhiva-
talhoz (Ujváros-utca 25. sz.)
küldendők.

Kéziratokat
nem küldünk vissza.

A határszélek magyarsága.

Az utolsó évtized politikai életében lép-
ten-nyomon hangoztatták a vezérek és köz-
katonák egyaránt, hogy a legelső rendű
állami, kormányzati és társadalmi feladat
a magyar nemzeti állam kiépítése. A han-
got hallotta mindenki, itt-ott meg is villant
néha olyanformán a közélet horizontja,
mintha a jelszót komolyan követné a
politikai és társadalmi szervezkedés, de
gyakorlati irányban az eszme csak akkor
kezdett jobban testet öltetni, amikor azon
a ponton ragadták meg a kérdést, ahol
a nemzeti állam kiépítését és megerősíté-
sét kezdeni kell.

Ez a kérdés — éppúgy mint minden
állami cél — a kulturális és gazdasági
élet terén dől el.

Hiába való minden nemzeti büszkeség,
a kurucvér, a jelszavak örökös hánytorga-
tása, ha idegen népek fejlettebb kulturáján
élősködünk s gazdasági téren alárendelt
szerepet játszunk; szóval, ha nem vagyunk
sem műveltségben, sem gazdaságilag erősek
és függetlenek.

A nemzeti közérzet azóta szilárdult
meg jobban, azóta hódít a magyarság esz-
méje, azóta magyarosodtak vissza főuraink,
amióta a nemzeti kultúra fejlesztésére az
állam nagyobb gondot fordít s erősíti a
magyarságot.

A gazdasági kérdések azonban még min-
dig függőben vannak s azok az intézmé-
nyek, amelyek a kisiparos, a kigazda
helyzetének javítását célozzák, nem elégsé-
gesek arra, hogy különösen a magyarságot
védelmezzék, erősítsék. Már pedig nekünk
olyan intézményekre van szükségünk,
amelyek a nemzeti állam eszméjéhez fel-
tétlenül hű elemek fennmaradását, gazda-
sági érdekeit szolgálják. Nem elvek hirde-
tése, rendeletek, kenetteljes hatósági véde-
lem, hanem az élet reális követelményeit
kielégítő, az élet talaján felépülő intézmé-
nyek szilárdíthatják meg a magyar nemzeti
államot.

A gazdasági bajokat igyekezzünk úgy
orvosolni, hogy az orvosság első sor-
ban a magyar elemet gyógyítsa meg s
nyujtsunk támogatást a züllésnek induló
magyar parasztságnak, mert csak az lehet
a nemzeti állam fundamentuma.

A gazdaságilag erős parasztsztyály képes
csak terjeszkedni és magyarosítani. Még
az iskolánál is nagyobb a hatalma, mert
az iskola csak tanít, a tömeg ellenben
assimilál, átalakít, felszívja az idegen ele-
met magába.

Magyarországon azonban éppen a ma-
gyar parasztság terjeszkedik legkevésbé.
Nines ereje hozzá, hogy azt a gyűrűt,
amelyet a nemzetiségek alkotnak, kiszéle-
sítse, sőt sok helyen — pl. a románság-
gal való ütköző vonalakon — a gyűrű
összebb szorul; a nemzetiségi vidékek ha-
tárai szélesebbek lesznek, a magyarság pe-
dig összezsugorodik. Az ország határszélein,
kivéve a székelységet s néhány kisebb
határvonalat, mindenütt a nemzetiségek
helyezkedtek el; pedig fontos nemzeti ér-
dek volna az, hogy a határszéleket fog-
laljuk le, hódítsuk vissza a fajmagyarság-
nak s a teljesen megbízható nemzeti ele-
meknek.

Mikor az 1900. évi népszámlálás ered-
ményéből a statisztikusok szomorúan ta-
pasztalták, hogy a románság nem csak
számban szaporodott, hanem tért is hódít-
tott, gazdaságilag erősödött, rámutattak
arra is, hogy a románok érdekeit nemcsak
jelszavakkal, hanem aktív tevékenységgel,
pénzzel is segítik. Bankjaik nemcsak finánc
operációkkal foglalkoznak, hanem nemze-
tiségi érdekeket szolgálnak, valósággal nem-
zetiségi politikát üznek.

Itt van a dolog nyitja. Segítségére kell
menni a népnek reális eszközökkel. A jó
tanács, sőt az örökösés sem sokat ér. Amint
egy magas állású politikus mondta, a hóna
alá kell nyulni a magyarságnak, hogy fel-
segítsük, talpra állítsuk.

Jól tudja mindenki, hogy a magyar
parasztot első sorban a hitel vágta föld-
höz. Nem tudott vele élni. A hitelviszo-
nyok fejlődésével nem tartott lépést az
egyetemes gazdasági élet és a kis ember
kölcson alakjában felélte vagyonának jó
részét. Hogyan terjeszkedjék már most az
adóssággal, rossz gazdasági viszonyokkal
küzdő, latifundiumokkal korlátozott ma-
gyar parasztság? Hogyan hódítson el a
nemzetiségektől egy talpalattnyi földet?

Ezt a hódító gazdasági harcot támo-
gatnia, előmozdítania kell a társadalom-
nak, segítenie kell az államnak.

Érdekes dolog, hogy a magyarság ter-
jeszkedésének előmozdítása érdekében a
legelső nagyobb áldozatot a nagykeres-
kedők és tőkepénzesek, a merkantilistáknak
nevezett pénzemberek egyesülete, a lipót-
városi kaszinó hozta. Felajánlott száz ezer
koronát arra a célra, hogy abból s az
ország egyéb társaskörei által felajánlandó
adományokból olyan pénzalap létesíttessék,
amelyből a nemzetiségi vidékeken lakó,
vagy földet szerző magyarok kamatmentes
törlesztéses kölcsönt kapjanak.

Hiába csináljuk a megkülömböztetéseket,
hiába mondjuk egyik csoportot merkan-
tilistának, a másikat agraristának, aki
Magyarország földjébe ütötte le a sátor-
fáját és itt akar élni, halni, az már csak
agrárista. Még a lipótvárosi kaszinó sem
egyéb. A különbség csak annyi, hogy
aki a parasztra nézve agrarista, az a hit-
bizományok tulajdonosaival szemben mer-
kantilista és viszont, aki a paraszttal szem-
ben a tőke hatalmát képviseli, az a pénz-
emberrel szemben agrarista. De azért
érezzük mindnyájan, hogy hatalmunk és
gazdasági erőnk a föld s nagy szükségünk
van arra, hogy ez a föld a magyaroké
legyen.

Azt már mondani is felesleges, hogy a
lipótvárosi bőkezű urakat alaposan meg-
gyanusították s a százezer koronáért, amely
— habár a nagy célra kevés is — egy
üdvös akció alapját képezheti, nem sok
elismerést kaptak. Ez olyan szokás, amely
belerögzött a mi közéletünkbe.

Hát ne köszönjük meg a százezer koro-
nát. Mondjuk, hogy az annyi a lipótvárosi
kaszinónak, mint egy garas a szegény
embernek. Mondjuk, hogy azok a millio-
mosok, akik adják, tartoztak vele azok-
nak, akiktől vagyonukat szereztek. Ne
köszönjük meg a pénzt, hanem azt az
eszmét, amelyet az adomány szolgál és
szivleljük meg a tanácsot, amely az ado-
mányban rejlik: igyekezzünk a magyar-
ságot megszilárdítani a nemzetiségi vidé-
keken s iparkodjunk meghódítani a határ-
széleket.

Az országnak sok társasköre van s vala-
mennyit fel fogják hívni az adakozásra.

Ki ne maradjon egy sem az adakozók
névsorából.

A tapolczi választás. Makfalvay Géza földművelésügyi államtitkár a tapolczi választókerület polgársága mindenütt lelkesedéssel fogadta. Makfalvay bejárta a kerületet s a választók mindenütt zászlója alá sorakoztak. Megválasztása — dacára a legújabb megindult mozgalomnak — biztosra vehető. Az Ugron párt egy töredéke megkísérelte Mérey Lajos jelöltségét proklamálni; négyülést hirdettek, de nagyon kevesen jelentek meg. Ugron megígérte, hogy Mérey érdekében bejárja a kerületet, miután azonban Mérey belátta, hogy ügyét diadalra nem viheti, visszalépett s Ugron utazása is elmaradt. Ezután Pék János mindszentkálai földműves mellett kezdtek agitálni. Azt a hírt kaptuk ugyan, hogy Pék jelöltsége csak vaklárma, más oldalról azonban megerősítették azt az értesítést, hogy a jelölés komoly s erősen izgatják a népet Pék mellett. A korteskedést állítólag Polgár Béla volt zalamegyei szolgabíró vezeti. A népnek erősen szociális ízű beszédekkel mondanak s itt ott sikerült is eredményt elérniök. A hatóságok zavargástól tartanak, mert a tapolczi parasztság magatartása gyanús és támadó. A nép egyes rétegei könnyen izgathatók s ezek szocialistikus jelszavakat vallanak. Ezek dacára — jól informált helyről vett értesülés szerint — Pék táborától ezideig nincs ok tartani, az legfeljebb 2—3 száz emberből állhat, ha ugyan el nem alszik az egész mozgalom. — Makfalvay Gézát a választókerület minden helyén, ahol megjelent, de különösen Tapolczán, rokonszenv és lelkesedés fogadta; az intelligencia zöme mellette foglalt állást s a mandátum sorsa már eleve eldőlt. Legvalószínűbb, hogy a választás napján ellenjelölt már nem lesz.

Lapunk zártakor kaptuk azt az értesítést, hogy Pék János hívei folyton szaporodnak. Pék nagyon vagyonos földműves és az értesítés szerint eszé ágában sincs a szocialistákhoz csatlakozni. Jelöltsége komoly s a választási küzdelem minden esetre érdekesnek ígér-ezik, habár Makfalvay Géza pártja nem tart a balsikertől.

Megyei élet.

A vármegyei közigazgatási bizottság január havi ülését Csertán Károly alispán elnöklésével f. hó 12-én tartotta.

Elnöklő alispán üdvözölvén a megjelent tagokat, az ülést megnyitja.

Felolvastattott Hertelendy Ferenc főispánnak a vármegye alispánjához intézett levele, melyben a közigazgatási bizottság tagsági állásáról lemond, köszönetét fejezve ki a bizottság tagjainak azon szíves jóindulatért, melyet irányában tanusítottak s egyben kéri a bizottság tagjait, hogy új

állásában őt hathatósan támogathatni szíveskedjenek. A bizottság elismerésének nyilvánításával vette tudomásul a lemondást s megbizta a vármegye alispánját, hogy az így üresedésbe jött tagsági helynek betöltése iránt a szükséges intézkedést tegye meg.

Az alispáni és vármegyei havi jelentések felolvasatván, a bizottság azokat tudomásul vette.

Szily Dezső bizottsági tag e jelentések kapcsán előadja, hogy mult hó 15-én vett a tapolczi járásban egy tenyészbírákat, azon hivatalos állatorvosi jelentéssel, hogy a tenyészállat egészséges s azt december hó 17-én szállították hozzá; a kérdéses tenyészállaton még most is, három hét elmulta után, a lábakon a kisebesedés nyomai láthatók s a beteg állatról összes szarvasmarhái száji- és körömfájásba estek; nézete szerint az illető hatósági közeg az elszállítási engedély megadásában nagy könnyelműséggel járt el, miért is ellene a megtorló eljárás megindítását kérte. A közigazgatási bizottság az illető hatósági közeg ellen a fegyelmi eljárást elrendelte.

A főorvosi havi jelentés a vármegye decemberi közegészségi állapotáról felolvasatván, a bizottság azt tudomásul vette.

Az 1876. évi VI. t.-c. 53. §-a értelmében a fegyelmi választmányt az 1904. évre a bizottság megalakította; tagjai lettek a választott bizottsági tagok közül Eperjesy Sándor, Szily Dezső, Deák Mihály, a kinevezett tagok közül Odor Géza, dr. Ruzsicska Kálmán és Lányi Kálmán.

A közigazgatási bizottság egyéb albizottságait a bizottság kiegészítette.

Zalaegerszegen a Pap-utcaiban a dunántuli h. 6. vasut mentén tüztávlatban egyes házakra nézve a helyszíni szemle alapján a jegyzőkönyvben foglalt feltételek mellett az építkezésre az engedélyt a bizottság megadta.

A tapolczi—keszthelyi h. 6. vasut mentén a 49/52. számú szelvények között „Kongó” vasuti megállóhely építésére az engedélyt a bejárásról felvett jegyzőkönyv alapján a miniszter megadta, amit a bizottság tudomásul vett.

A Pap-utca és Hunyady-utcai átjárónál a csáktornya—ukki h. 6. vasut mentén sorompó felállítását, a helyszíni szemlérel felvett jegyzőkönyv szerint, az eljáró bizottság nem tartja szükségesnek, mert a közlekedő vonatokra kellő távolságról kilátás van.

Nagykanizsán a déli vasut mentén, a Nagykanizsa—Bécsújhelyi szakaszon, Nagykanizsa két része között, a pécs—varasdi állami közút keresztezésénél egy gyalogjáró sorompó felállítását a megtartott helyszíni szemle alapján a bizottság elrendelte s a felállításra a déli vasut részvénytársaságot kötelezi.

Kir. tanfelügyelő havi jelentése szerint ezen időszakban meglátogatta az orohovizai és pod-

beszti állami iskolákat; jelen volt a csáktornyai áll. tanítóképző intézet póttanoképesítő vizsgálatán; meglátogatta a személyi és dologi viszonyaiban eddig tarthatatlan muraszilvágyi községi iskolát, amelyhez a tanítói fizetésnek államségéllyel történt kiegészítése folytán megfelelő tanerő választott; meglátogatta a turoscsei áll. iskolát s itt a gondnoksággal ülést is tartott; továbbá meglátogatta a beliczai, zalaujvári és űrségi r. k. iskolákat, melyek mindegyikénél tanerő szaporításának szükségessége fogott fenn; továbbá a drávaszentiváni és bottornyai r. k. iskolákat; a szentiváni és petőhenyei r. k. iskolát; az elsőnél második tanerő beállítása szükséges, az utóbbinál a második tanterem már készen áll s várja az államségély lebonyolítását.

Möldy József alsódomborui közs. iskolai tanító megválasztását a bizottság megerősítette.

A miniszter a göntérházi, felsőszemenyei, ujudvari és turnischai iskolák korpótlékait kitulván, a bizottság erről érdekelt községeket értesíti.

A rédicsi, dabronci, kistradai és csersegtomaji iskoláknak államségély iránti kérvényét a bizottság a miniszterhez pártolólaj terjeszti fel.

A nyiresfalvi, gyümölcshegyi, V. hegykerületi, turcsicscei, perlaki és zánkai iskolák 1902/3. évi iskolai számadását a bizottság felülvizsgálás végett a számvevőségnek kiadja.

Petrikereszturon a második tanítói állás szervezésére kért halasztást a bizottság megadta.

A iskolátlan községek ügyében a bizottság felhívta a kir. tanfelügyelőséget, hogy az érdekelt iskola fentartókat illetve előjáróságokat a leghelyesebb alakulás illetve az iskola felállítása felől meghallgassa és erről tegyen jelentést.

Az árvaszéki elnök jelentése szerint a fogalmazói karnál november végén hátrálékban volt 4.053, decemberben beérkezett 4.276 s így elintézés alá került 8.329 ügydarab, amelyből decemberben feldolgoztak 4.414 dbot s így december végén hátrálékban maradt 3.915 db; az irodánál novemberben hátrálékban volt 1.200, decemberben leírás végett kiadott 4.414 s így elintézés alá került 5.614 ügydarab, amelyből decemberben leírtak és expedáltak 4.138 dbot s így december végén hátrálékban maradt 1.476 ügydarab.

A kir. pénzügyigazgató jelentése szerint a kataszternél 1903. évben 7.292 birtokváltozási eset fordult elő, melyek mind elintéztést nyertek. Elemi kár címen 124 község folyamodott adóelengedésért; csupán földadóból e címen 41.427 K 41 f hozott leírásba. December hóban a vármegye területén 490.347 K 55 f adó folyt be. Az 1903. évben befolyt egyenes adó 3.089.150 K 78 f, mely az 1902. évben befolyt 4.173.442 K 25 f-rel szemben 1.084.291 K 47 f csökkenést tüntet fel. Leírtak az 1903.

TÁRCA.

A mult.

Odakapott félkezével a fejéhez. Ugy érezte, mintha izzó láva tombolna benne. Néhány pillanatig a tekintete mintegy megkövülten maga elé meredt, azután zsi bongani kezdett minden idegszála. Érezte, tudta, hogy mi történik vele. Egy-egy pillanatban analizálni is próbálta ezt az állapotot, a következőkben ismét elkezdették vad játékukat az idegek, azután erőt vett rajta valami nehéz, valami súlyos tompaság.

Ott ült az íróasztala előtt teljes apáthiában. Belebámult a lámpába.

A kórháznak valamelyik aajtáját nagyon be találta csapni egyik ápolónő. Felocsudott. Szeretné azonnal elheverni az asztalon egy csomó könyv. Tudományos, orvosi munkák voltak. Végig-siklott rajtuk a doktornak a tekintete. Keserű mosolyra torzult el az arca. Szeretett volna kirohanni a betegek szobáiba, teljes erejéből odakiáltani:

— Mit akartok itt? Meggyógyulni? Hát csakugyan azt hiszitek, hogy medicina segít a bajotokon?

Kezdett eszmélni. A neuraszténikus ember lelkiállapota szerint, kiben az érzelemhullámok

egymást folyton kergetik, elmosolyodott s bünbánólag szemrehányást tett magának, hogy ő, doktor Berla Jenő, az ideg orvos, csak egy pillantásig is hűtlen tudott lenni ahhoz a pályához, amely csupa erő, csupa igazság s amelyen ily fiatalon is annyi elismerésnek volt részese.

Megkezdődött ismét a zsi bongás. Ekkor azután egyszerre vége lett annak a híres tudományos komolyságnak, vége a bünbánatnak. Érdes kacagás szakadt ki belőle, az alig harminc éves ideg orvosból, akinek a tudását, a munkásságát komolyan vették: segédje volt a nagynevű professzornak. Ellenben ezen az időközönként szigorú pontossággal visszatérő, kínzó fejszaggyatáson nem tudott segíteni.

Akartalanul is odatévedt a szeme a falra szegezett kis szekrénykére. Egy halálfej volt reáfestve, ez alá pedig oda volt írva, hogy: »venena mérgek.

Nem, ezt soha. Soha!

Mélyet sóhajtott.

Elég biztos halál az a lassu méreg, amellyel az az asszony mérgezte meg az életemet...

Bejött egy fehérkötényes, fehérkötős ápolónő.

— Hozhatom a vacsorát?

— Igen, kérem. Különbem nem. Fáj a fejem.

A fehérbóbitás asszony nyugodtan mondta:

— Ez természetes.

A doktor felütötte a fejét.

— Természetes?

Az ápolónő minden hangsúlyozás nélkül egykedvűen felelte:

— Az természetes. Heteken át, hónapokon át itthon kuksol a doktor ur. — Azután egyszerre szaporán kezdett forogni a nyelve. — Sehova sem megy. Mért nem megy? Sohasem szórakozik. Mért nem szórakozik? Nem is esoda, ha ekközött a sok beteg között megtámadta a kór az idegeit.

A doktor elmosolyodott a nagytudományú asszony tudós kifejezésein.

— Aztán mit csináljak?

Az asszony elnevette magát:

— Ne tessék haragudni, doktor ur, de hogy lehet ilyet kérdezni? Színházba, hangversenyre járjon.

Valami naiv elismerés ült ki az orvosnak az arcára, hogy ez az asszony tulajdonképp nem beszél butaságokat.

— No jó! Csakhogy ma már későn van arra, hogy színházba menjek. Nyolc óra is elmult.

Komolykodó jóindulattal mondta a nő.

— Lám már meg kifogásokat keres. Hát baj is az, hogy nem épp pont az elején érkezik?

Berla most már hangosan felkacagott.

— Igaza van. Megmutatom, hogy megfogadom a szavát; elmegyek színházba. Nem tudom ugyan melyikbe, de megyek.

évben egyenes adóban 313.952 K 37 f-t, hadmentességi díjban 16.741 K 28 f-t; fizetési halasztást decemberben 6 esetben, ideiglenes házadómentességet 7 esetben engedélyeztek.

Közegészségügy.

Dr. Hány István megyei t. főorvos a vármegye decemberi közegészségi állapotáról a következő jelentést terjesztette a közigazgatási bizottság január havi üléséhez:

Az időjárás általában enyhe és borult volt sok espadékkal, a hónap utolsó napjaiban kisebb fagygal.

A felnőttek és gyermekek közegészsége a mult havihoz képest némileg rosszabbodott, amennyiben a légző szervek hurutos és lobos bántalmi nagyobb számban észleltek. A gyermekek között pedig a kanyaró és vörheny még mindig járványosan uralkodott, azonban az előbbi csak 2%, az utóbbi pedig 8% halálozást okozott, mely körülményt figyelembe véve, a gyógyulás eredménye elég kedvezőnek mondható.

A fertőző bántalmak közül *roncsoló toroklobban* beteg volt 29, gyógyult 15, meghalt 9, ápolás alatt maradt 5; *hasihagymában* beteg volt 29, gyógyult 11, meghalt 1, ápolás alatt maradt 17; *kanyaróban* beteg volt 281, gyógyult 224, meghalt 6, ápolás alatt maradt 51; *vörhenyben* beteg volt 61, gyógyult 37, meghalt 5, ápolás alatt maradt 19; *bárányhimlőben* beteg volt 7, gyógyult 7.

Rendőri hullaboncolást teljesítettek 7 esetben, melyeknél a halál legközelebbi okát szivszélhűdés képezte.

Hullaszemle előfordult 6-szor, súlyos testi sértezt 3-at jelentettek be.

Öngyilkosságot 4 egyén követett el, véletlen szerencsétlenség általi halálnak 2 egyén esetét áldozatává; *elmekór*nak 3 esete képezte a hivatalos beavatkozás tárgyát.

Hét éven aluli korban elhalt gyermekek közül orvosi kezelésben nem részesült 27; az elsőfoku egészségügyi hatóságok e miatt 9 elmarasztaló és 7 felmentő végzést hoztak, a többiekre nézve a megfelelő tárgyalások még befejezést nem nyertek.

A járárok és r. t. városok tisztai orvosaitól beérkezett kimutatások szerint van a vármegye területén lelenc 26, dajkaságba adott 312, siketnéma, vak és nyomorék 659, elmebeteg hülye 821, közsegélyre szorult 1.066, keresetképtelen árva 1.631.

Csavargók.

A sümegi főszolgabiróságnál letartóztatott cigányok országos nevezetességre tettek szert. Dr. Ráth Endre országgyűlési képviselő meg-

Az ápolónő hangjából megint az anyáskodás hallatszott:

— Az nem mindegy, hogy akármelyikbe. Olyan darabhoz menjen, amelyekben jól kinevetheti magát.

A doktor csak mosolygott:

— Jó, jó, szentírásnak veszem a szavát.

Kézébe vett valami napilapot, hogy megnézze a műsört. Végigvonaglott az egész teste. Csak úgy dadogta:

— Mi ez? „Lili“?

Csupa láz lett egyszerre. Magára kapta a kabátját. Rohant.

A nagytudományu ápolónő a bóbítás fejét csóválta.

— Kerül ez még az én kezem alá.

* * *

Rohant végig a köruton. Lihegve ért a színházba. Fuldokolva kért egy erkély-jegyet: — az »utolsó« sorba.

A pénztáros váltig mutogatta:

— Van még, kérem, elég az első sorokban is az erkélyen.

— Nem. Nem. Az utolsóba kérek.

A jó öreg kuláns ember ott a rács mögött csak ráhagyta:

— Nesze, bolond. Egy pénzbe kerül.

De ezt már csak gondolta magában az öreg.

interpellálta a belügyminisztert, hogy bir-e tudomással a sümegi toloncokról; ha nem, miért nem és ha igen, miért tartanak néhány kóbor cigányt éveken keresztül közközlésen. Az interpelláció nyomán természetesen foglalkoztak az ügyvel az országos lapok s a közvélemény — amint már ilyen esetekben szokás — rögtön a közigazgatást okozta. Csodálatos, hogy valami közigazgatási panamát nem sütöttek ki, amelynek folytán le lehetne Kaffkázni az egész vármegyét.

Bizony furcsa dolog, hogy csavargásban talált kóbor cigányok, dologkerülő, pálinka fogyasztó iparossegédek és más utjárók fogyasztassák a közvagyont mindaddig, míg a lassan mozgó hivatalos apparátus megállapítja illetőségi helyüket, ahová el lehet őket toloncolni: de erről nem a hatóságok tehetnek, amelyek végrehajtják a törvényt, hanem azok a rendelkezések az okai, amelyek a csavargóval, az országghaberitokkal, a tolvajlásból élő néppel szemben is a humanizmus legmagasabb elveit akarják érvényesíteni.

Az országnak jó esomé pénzébe kerül a toloncügy ellátása. Százakra megy azoknak a száma, akik az év legnagyobb részét toloncútaszon töltik, mert ha a hatóság levezi róluk a kezét, újra az országot járják s visszakerülnek a toloncállomásokra. Sokan vannak azok is, akik maguk sem tudják, hol bírnak községi illetőséggel; a toloncállomásoknak vannak olyan jeles alakjai is, akik személyazonosságuk, nacionalitásuk, illetőségi helyük megállapításához kellő adatokat nem mondják be, sőt gondosan titkolják és hamis adatokat szolgáltatnak, hogy a hatóságot félre vezessék.

Egy toloncállomáson, ahol évenként néhány száz csavargót szállítanak keresztül, láttam olyan alakokat, akik a tisztviselőket már ismerősként üdvözölték. Néhányszor hazavitték már őket, de újra visszatértek a megszokott uton. Előfordult az is, hogy a hatóság közgei alkalmat adott nekik a szökésre, de elég jól érezték magukat és maradtak. Olyan tolonc is vesztegelt már egy nagyobb állomáson, aki napról-napra napszámba jart, este azonban visszatért az ingyen lakásba, ahonnan nem lehetett elkergetni, mert illetőségi helye nem volt megállapítva.

Zalavármegyében évekkal ezelőtt egy rongyos alakot tartóztattak le. Nem volt semmiféle igazolványa, magyarul nem tudott, szláv nyelven beszélt. A hatóságok alig tudtak vele érintkezni. Orosz alattvalónak vallotta magát. Irtak Oroszországba, ott azonban nem tudtak róla semmit. Akkor németországi illetőségű akart lenni. Ott sem fogadták el. A csavargó a fogházban vesztegelt hosszu ideig. Nyitva hagyták az ajtót, futhatott volna amerre tetszik, de nem tette. A ruha lefoszlott róla. Csináltattak neki ruhát. Dolgozni nem akart, tehát nem fogták dologra. Végre valaki megvesztegette, hogy szökjék meg. A toprongyos csavargó jól kiöltözve, meghízva,

És megcsendült fenn a színpadon a régi dal
A dal mely mindég esudaszép marad. A
»nagymama« mesél egy édesbús multról, tom-
pán sirat a szellő egy édes bünt, mely »mintha
sohsem történt volna meg«.

Behunyta a szemét. Kábító fájdalom ült a
lelkére.

Ó milyen más este volt az! Mikor szegény
medikus volt csak, telve vággyal, törekvéssel.
Itt ültek egymás mellett. Az utolsó sorban. Az
asszony meg ő. Itt mondta neki először a nő:
— szeretlek. Itt nevelt belőle, a gyermekből az
a félhomályban is vakítóan, ragyogóan világító
szempár: férfit, férfit, alig néhány óra alatt,
férfit, aki akar, aki valaki akar lenni.

És lett belőle . . . Lett? . . . Nem hiányzik
semmije?

Hangos kacagás hallatszott az egyik elsőeme-
leti páholyból. Két csillogó hölgy, meg egy
merek ur mulatott ott valamin.

Önkönytelenül is felállott és odapillantott.
Ugy érezte, mintha találkozott volna a tekintete
egy ragyogóan fekete szempárral.

És visszaroskadt az ülésre. A »nagymama«
siratta a multat. Azok a szemek pedig ragyogva
nevettek tovább . . .

Fáy Nándor.

felpénzelve vette újra nyakába az országot, a vármegyének pedig hagyott egy nagy rabtartási költség számlát.

A sümegi járásban 1900. évben fogtak el néhány csavargó cigányt. A csendörnek kötelessége a csavargókat elfogni s a közigazgatási hatóságnak kötelessége őket becsukni, élelmezni mindaddig, a míg el nem tudja toloncoltatni illetőségi helyükre. De hol van a kóbor cigány illetősége helye? Az idősebbje semmiféle anyakönyvben elő nem fordul; az ifjabb generációt pedig őt helyen is megkereszteltette a komákra és keresztelési aján-
dékra vadászó dadé. Czigány adót nem fizet, állandóan nem tartózkodik sehol s a községek tőlük telhetőleg szabadkozhatnak, nehogy rájuk oktrojáljanak néhány hazátlan embert, akik után kórházi költségeket, gyermektartást kell fizetniök s vénségükre eltartaniök.

A szolgabíró az illetőségi ügyben nyomoz, tárgyal, azután felküldi az iratokat az alispáni hivatalhoz, ahonnan vándorolnak hatóságtól hatósághoz, mert ki kell deríteni minden adatot, meg kell szerezni az anyakönyvi kivonatot, községi bizonyítványt és ki tudja még mi egyebet. Mert ezt előírja a törvény s megköveteli a százféle rendelet. Addig pedig a csavargó kényelmesen hűsöl a fogházban.

Könnnyű azt kérdezni, hogy a kegyelmes ur bir-e tudomással és ha nem, miért nem; még könnyebb az intézményekben rejlt hibákat az adminisztrációra és annak ellátóra, a már ugyanis hetvenhét ezer féle rendelettel és váddal agyonnyargalt tisztviselőkre kenni; de legkönyebb volna a bajokon a törvényhozásnak segíteni.

Hiányos a törvény, rosszak az eljárási szabályok, nagyon meg van kötve a hatóságok keze s a csavargót, a társadalom parazitáit tulságos olta-
lomban részesíti az az álhumanizmus, amely kiszolgáltatja a legnagyobb érdekeket a gyakorlati életben keresztül nem vihető elveknek.

A csavargóknak, a munkakerülőknak, az elős-
dieknek dologház és kényszertelepítés való. Aki nem érdemli meg a szabadságot, az ne részesül-
jön annak az áldásaiban.

Egyik község a másik nyakára, egyik hatóság a másik kezére akarja tolni a veszedelmes népet. Azok az államok, amelyekben már nagyobb a policiaális rend, kiszóráják magukból az idegen salakot, a magukét pedig egy helyre gyűjtik, gyarmatokra küldik, hogy ne veszélyeztesse a társadalmat, hogy könnyebben ellenőrizhessék, javíthassák. Nálunk, dacára annak, hogy a csend-
őrség igyekszik rendet csinálni, még mindig nagyon szabad a csavargás, a munka nélkül való élet. A humanizmus szolgálatába szegődünk s nem vesszük észre, hol lépjük át a valódi emberiség korszerű határvonalait. Ugy járunk, mint az a galiciánus, aki poloskát talál az ágyában, de nem mer neki vétetni, mert tagja az állatvédő egyesületnek.

Amíg a rendszer meg nem változik, ha a csavargókkal, különösen a cigányokkal szemben radikálisabb rendszabályokat nem alkalmaznak, nem lehet remélni azt, hogy a toloncállomások és közigazgatási fogdák állandó alakjai eltűnjenek. És ne csodálja senki, hogy a sümegi cigányokkal négy évig nem tudott a hatóság semmit sem csinálni. Ha valami váratlan esemény közbe nem jön, megérhetik ott még a leányuk lakodalmát is, sőt az unokákat az öreg fogházór tarthatja keresztvízre.

A közkórház.

Ismeretes dolog olvasóink előtt az, hogy a zalaegerszegi közkórháznak 60 elmebeteg elhelyezésére alkalmas elmebeteg osztállyal való kibővítése elhatározott dolog. Az építés költségeinek fedezésére szükséges összeg már megvan, részben állami, részben városi és megyei hozzájárulásból, a tervek készek s a miniszter sürgeti az építkezés megkezdését.

Az eddigi tervek szerint az elmebetegek elhelyezésére alkalmas épület a közkórházzal összefüggésben, a kórház kertjének részben való felhasználásával, volna felépítendő. Az épület egy körülbelül 50 méter hosszú, földszintes ház lenne.

A városházán azonban újabb és talán helyesebb terv merült fel. A kórházi bizottság legutóbb tartott ülésén ugyanis amellet nyilatkozott, hogy legcélszerűbb volna a kórházat mostani helyéről áthelyezni, vagyis új kórházat — természetesen elmebeteg osztállyal együtt — más,

kórháznak jobban megfelelő területen építeni s a mostani kórházat iskolai célokra felhasználni.

Ezelőtt husz évvel épült a Kossuth Lajos-utca végén a mostani kórház. Sok szó esett már arról, hogy ez az építkezés teljesen elhibázott, mert a város természetes fejlődésének útjában áll a kórház. Ezen a hibán egyelőre annál kevésbé lehet segíteni, mert a kórház tőszomszédságában a magpergető-gyár is elhelyezkedett; de ez a hiba mégsem annyira helyrehozhatatlan, mintha az eddigi épület mellé még felépül az elmebeteg osztály részére szükséges ház is.

Ha a kórház mellett még egy nagyobb épület emelkedik, ezzel nemcsak tele lesz építve az egész üres tér, amely a kórház mellett még rendelkezésre áll, hanem még a kisajátítás alatt álló vásártér is megcsontkíttatnék, keskeny szalaggá zsugorodnék össze, amely vásártérnek nem felelne meg. De útja volna vágva ezzel a kórház jövőben való terjeszkedésének is, mert az egyik oldalon az út, a másik oldalon a magpergető gyár, a harmadik oldalon az elmebeteg osztály, a negyedik oldalon pedig az épülő evangélikus templom állanának a terjeszkedés útjában.

Terve van véve, hogy a kórházba betegápoló apácákat hoznak. Hol lehetne már most ezek részére lakházat és kápolnát építeni?

De a mostani kórház környezete egyáltalán nem alkalmas, nem kedvező. A vásártér a kórház faláig terjed, a másik oldalon egy élénk forgalmu út vezet; a vasút közvetlen közelében van. Az állatvásárok a levegőt, a talajt folytonosan fertőztetik; a pergető-gyár kéményéből folyton gomolyog a füst s miután a gyár fenyőtobozokat dolgoz fel, tele van könnyen gyúló anyaggal s fából készült felszereli könnyen tüzet foghatnak. A tűzveszedelem tehát állandó és imminens. Ez pedig kórháznak, különösen elmebetegeknek veszedelmes szomszédság.

A kórházzal szemben van a Baross-liget, a város egyetlen sétánya és nyári mulató helye. Vajjon hogyan hatna az elmebetegre a nyári mulatság eget verő zaja? Vagy nem riasztaná-e el a közönséget az egyetlen sétahelytől a nyomorult örültek kiabálása, jajgatása?

Új kórházat kellene tehát építeni kedvezőbb helyen.

Úgy vagyunk értesülve, hogy a város intéző köreiben az a terv merült fel, hogy a kórház az új elmeosztállyal együtt az ujonan megnyitott Verbóczy-utca (Dervarics-féle telek) tengelyébe, az utca végére épülne fel s erre a célra mintegy öt katasztrális hold szerezhetnék meg, a kórházat pedig a város kártalanítaná és iskolai célokra használná fel.

Az eszmét részünkről csak üdvözölhetjük. A kórház áthelyezése kívánatos és üdvös dolog. De a város szempontjából első sorban kérdéses, hogy a megoldás pénzügyi tekintetben keresztülvihető-e, másodsorban pedig megszívlelendő kérdés az is, hogy a kórház mostani épülete iskolai célokra egyáltalán felhasználható-e és miképpen?

Ami a pénzügyi szempontot illeti, talán a kérdés nagyobb nehézség nélkül megoldható volna. A város a polgári leányiskola államosítása alkalmával a kormánnyal oly értelmű szerződést kötött, hogy az iskola elhelyezéséről gondoskodni tartozik. Az pedig kétségtelen, hogy a leányiskola eddigi helyiségében meg nem maradhat. A leányiskola részére tehát új épület feltétlenül szükséges lesz a közel jövőben. A legszerűbb igények mellett az új iskola költségei legalább száz ezer koronára rugnak. Ezért az összegért pedig a régi kórházat meg lehetne szerezni. A kórházra tehát a már rendelkezésre álló összegeket számításba véve, mintegy 180 ezer korona állana rendelkezésre, amely a költségeket körülbelül fedezné is.

Más kérdés azonban az, hogy a mostani kórház épülete mennyiben volna alkalmas iskolának. Hogy a leányiskolát ott elhelyezni nem lehet, az bizonyos. A városon majdnem kívül fekvő épületet leányiskolának kijelölni nem lehet. A felső kereskedelmi iskola befogadására ugyanezen okból alkalmatlan. De talán elemi iskolának megfelelne?

A terv mindenestre érdemes a megfontolásra s a városatyák figyelmére. Ha a kórház áthelyezése a város jelentékenyebb megterhelése nélkül lehetséges, kár volna a tervnek útjába állni.

Úgy tudjuk, hogy a pénzügyi megoldás újabb terheket nem róna a polgárságra s ha a Verbóczy utca végére építenék a kórházat, ez nemcsak a Kossuth Lajos utca holt pontját tenné szabadabbá, hanem új irányt adna a város terjeszkedésének.

Fregoli.

Hogy miért választotta a zalaegerszegi izr. ifjuság a mult szombaton rendezett estélyének ezt a címet, bajos volna megmagyarázni. Minderről esett ott szó, csak a Fregoliról nem. Azaz bocsnat. Egy sürgöny érkezett a világhírű művésztől, amelyben tudatja, hogy Kis-Czellben kitorpte a lábát. Valószínű, hogy a rendezőség már a meghívók szétküldése előtt tudta a Kis-Czellben bekövetkezendő szerencsétlenséget, de a Fregoli cím annyira esábtónak látszott, hogy semmiesetre sem akarta elejteni.

Tele sejtelemmel és várakozással vonultunk fel az estélyre. A közönség részére félkör alakban voltak feállítva a székek, a terem közepe porondnak volt hagyva az artisták részére, a nyugati fal mellett pedig egy panoráma ékeskedett, amelynek előrsze képezte a színpadot s a zenészek emelvényét.

A panoráma felállítása kitünően sikerült. Mintha valami falusi vásártérről szállították volna a modellt. Az eleje kirakva ékes pikturákkal (Záborszky Géza ur pemzlijéből), amelyek Káposzta Sári siralmas históriáját ábrázolták papírlemezre festett, lehetetlen színű tizenöt képekben. Az oldalfalon monstre felírás díszlett: „Pozsak Mózsi panorámája“. A felírás mellé oda volt rajzolva a panoráma tulajdonosának (Fenyvesi József urnak) kitünően sikerült fotografiája, még az ő termetéhez arányítva is — emberfölötti nagyságban. Ott ékeskedett az elmaradhatatlan verkli amelynek klasszikus symphóniai a zenéhez értő közönséget magán kívül ragadták.

Kilenc órákor megszólalt a csengetyű, a közönség figyelme a függöny felé irányult. Először Fuchs Malvin k. a. prólogot adott elő, amely a t. közönséget tájékoztatta, hogy mennyi látivalóban lesz része a mai estén. Kedves volt az előadás is, egészségesen pezsgő humor esendült meg a prólog verseiben. Úgy mondják, hogy a pénzügyi palotában számokkal dolgozó poéta lélek zsenyéje.

Ezután felvonult a dunakeszi rezes banda, stilszerű kosztümökben. A karmester frakkjára akkora kóták voltak pingálva, mint a vasuti sínpar, a botja szálfnak beillett s akkora orrt és füleket ragasztott, hogy csak a termetéről volt felismerhető a — panoráma tulajdonosa. A banda indulót recsegtetett s a papírosból készült hangszerek, valamint a valóságos dobok és cintányérok kitünően utánozták a cirkuszba való muzsikát. A karmester minden tekintetben beleélte magát szerepébe; egyes számok között háromliteres pohárból sörözött.

Kezdődtek a mutatványok. A stallmeiszter térdén felül erőspanyol eszmákban, vörös frakkban, fehér nadrágban s fényesre vasalt cilinderben mutatta be magát. Polgári foglalkozására nézve a „Reisinger és Eisner“ cégnek partában maradt fele, Eisner ur.

A direktor elővezette az ő szabadon idomított állatait. Apró boltosinasok rejtöztek az állatkosztümök alatt s vittek végbe olyan ug-rándozást, mintha egyáltalában nem lettek volna egyébre idomítva.

A cirkusz két bohóca is kitünően sikerült alakítás volt. Zeneszámuk zajos kacagást keltett, a két bohóce (Gerő Béla és Klein Jakab. urak) vacsorához ült, de minden evőeszköz, pohár, ibrik, tányér, palack végül a szék is muzsikálni kezdett, amint a kezükbe vették. A két bohóce erre kacajra fakadt, belekacagtak két bigófnba s a közönség velük kacagott.

Az amerikai kigyóemberek első pillanatra meglepő produkciókat végeztek. Karjaikat a hátukon fonták össze, hátranyújtott lábakkal üttek le s hátrafelé nyújtott karral fogtak kezét. Pedig csak annyiból állott az egész ördögösség, hogy fordítva öltöztek fel s az alareot hátul viselték, az arcukat pedig turbánba burkolták. Mire észrevettük a csalást, már visszavonultak — hátrafelé lépkedvén.

Két óriás szerezsen is bevonult a porondra, ezeket azonban a clownok menten lefejezték; mégsem esett bajuk.

Az erőművész 500 kilogrammos súlyokat emelt. Mellén érdemrendek esillogtak, karjai duzzadtak az erőtől, a súlyok azonban papírból valának.

Meglepő volt a gyorsrajzoló, aki — preparált papírlapokra — egy szempillantás alatt rárajzolta azt a képet, amelyik már előbb is rajta volt.

Sikerült szám volt az állatquartett, amelyet Kardos Jenő joghallgató dirigált.

Végül pedig megszólalt a panoráma verklje s bemutatta magát Pozsak Mózsi. Elénekelte Káposzta Sári szomorú históriáját: Mostan minten emper ite hallgass, minten emper fogd be szát legyen . . . A közönség kacagott s ének után tódult a panorámába. A verkli pedig istentelenül harsogott.

Műsor után tánc következett, amely megszakítás nélkül reggelig tartott volna, ha időközben meg nem jelenik a Fregoli Ujság, amely hífen referált az est történetéről s emellett tele volt bonmot-val és más egybekkel.

A mulatság reggelig tartott. Jó kedv is volt, sokan is voltunk, de többen is lehetünk volna.

Igazi farsangi est volt. A közönség még ki sem kacagta magát egyik szám felett, következett a másik komikus jelenet. Bohóság, semmisség, de sok fáradságot okozott azoknak, akik rendezték és jó mulatságot szerzett azoknak, akik végig nézték.

A mulatságon jelen voltak: Leányok: Auguszt Lorenc, Augenföld N. Kanizsa, Fuchs Malvin (Pierett), Fürst Aranka Kaposvár, Grünvald Irma (Ösz), Grünvald Kata (Tavas), Goldner Ilona (Éj királynő), Goldner Margit, Grünfeld nővérek, Gyarmati Sári (Hollandi nő), Guth Irén (Lóher), Gross Róza, Gráner Margit, Heinrich Cornél (Jósnő), Heinrich Irma (Bebe), Klein Irén (Olasz táncosnő), Lóvi Nina, Mizner Sári Szentgót, Neubrunn nővérek, N. Stern Fannika, Rechnitzer Szidónia, Singer Szerén (Román nő), Schvarecz Gizella Kövesd (Mák), Stern Laura Rátka, Weisz Erzs, Weisz Ilonka. Asszonyok: Augenföld Gyuláné, Berger Árminné, dr. Berger Béláné, Boshán Gyuláné, dr. Fürst Béláné, dr. Jámor Mártonné, Goldner Jánosné, Gyarmaty Vilmosné, Faragó Béláné, Guth N.-né, Gráner Gézáné, Grossz Gyözöné, Grünbaum Ferenéné, Heinrich Vilmosné, Heinrich Zsigmondné, Klein L.-né, dr. Misner Nátháné Szentgrót, Hazai Adolfné, Hajik Istvánné, Isov Jánosné, Weisz Izidorné, Weisz ügyvédné, Pfeifer Mórné, Rosenthal M.-né, Rosenthal Gyuláné, dr. Rosenthal Jenóné, Schütz Frigyesné, Viener Ignácné, Morandini Tamásné, Jámor Henrichné, dr. Vallner N.-né.

Felülfizettek:

Fridrich Vilmos, dr. Hajós Ignác 20—20 K, dr. Gráner Adolf 10 K, Hüvös Ármín Botfa, Rosenberg Lajosné 6—6 K, Löwenstein Ignácné és J., Schütz Sándor, Gráner Géza, dr. Misner Zalaszentgrót, dr. Klein Lajos, dr. Mangin Károlyné, Deutsch J. Budapest, Zala Alfréd Budapest 5—5 K, Schütz Frigyes, Fenyvesi Miksa, dr. Berger Béla, N. N., Wimmer Lipótné 4—4 K, Mattersdorfer Lipót, Morandini Tamás, dr. Kaszter Ödön, Törley Budapest, Breisach Sámuel, Heinzheimer Bécs, Weisz Ignác mérnök 3—3 K, Vidor Rezső, dr. Fürst Béla, dr. Rosenthal Jenő, Weisz Ármín, Deutsch Ferenc, Gross Gyöz, dr. Obersohn Mór, Eisinger József, Rechnitzer Miksa, Fischer Pál, dr. Gráner Mihályné, Heinrich W., N. N., Voigt Ede, Kaszter Sándor, N. T. Mohács, Hirschman N. Bécs, Fischer Zs. Bécs, Zelinkó T. Bécs, özv. Weisz Mátyásné, Schvarecz Mór, Polgár Dezső, Polgár Arnold 2—2 K, Gyarmati Vilmos 1 K 20 f, Práger Ödön, Fischer vendéglős, Garai Benő, Farkas L. László, Sándor Zsigmond, Dergáts Károly, Kummer Gyula, Grünwald Samu, Frankl Csorna, Práger Károly, Pauk Ede 1—1 K, Lóvi Nina 60 f, Winerné 40 f, Schlesinger Manó 40 f, N. N. 50 f, Gráner Izidor 50 darab perec.

Karcolatok.

A tél fehér hószőnyegén pajkosan, ledéren, szikrázó jó kedvvel esintalan ördögöspat jár egyik helyről a másikra. A tánc, a dal, a esők, a mámor, a duhajság ördögei járják a világot néhány hétig, a mig a farsang tart.

Beállítanak az illatos, fényes báltermekbe, ahol előkelő dármák, elegáns urak vigadnak s bekukkantanak a dohányfüstös, alacsony koresma szobákba is, ahol a köznép mulat. Az egyik helyre zajos pompával vonul be a vidám ördög-sereg, a másikba csak úgy oson be, mintha lopni jönne; de egyforma szenvedélyeket kelt

fel mindenütt. A jókedv, a mámor, a gyönyör italával megítat mindenkit. Megrészegeti az egész világot; virágot szed a fagyos fehér éjszakákon; mámorba ringatja az éjszaki szél s éberré teszi a szívet. Farsang van, keressünk tehát farsangi témákat.

A kalendáriumesimálóról rövidre szabta a farsangot. Sietni kell tehát a mulatsággal, mert hamar beköszönt a böjt. Öt hét alatt itt lesz a hamvazó szerda, amikor hamut kell hinteni a fejekre. Szánjuk bánjuk mindazt a sok bűnt, amit a farsang alatt elkövettünk.

A farsangot azonban mégis szívesebben kihasználja a t. publikum, mint a böjtöt. Szívesebben vétkezik, mint imádkozik. Szorgalmasabban mulat, mint böjtöl. Ezért esik a farsangon átlag minden hétre legalább két mulatság.

De ha közelebbről vizsgáljuk a társadalmi viszonyokat, kénytelenek vagyunk belátni, hogy ezekre a mulatságokra tényleg szükség van.

Nem azért, mintha a családapák valami nagyon vágyakoznának arra, hogy legalább öt toaletti arát fizethessék; nem is azért, mintha valamennyin jól mulathatnának; sőt azért sem, mert nem tudjuk a pénzünket egyéb célokra kiadni; hanem mert a jótékony egyletek a mulatságok révén igyekeznek a közönséget megpumpolni és másrészt minden jótékony és nem jótékony egyletnek, minden rendező bizottságnak más és más publikuma van s az egyik nem mehet el a másik mulatságára, miután evvel megsértene a Mahabhoratában örök időkre megszabott társadalmi törvényeket.

Az ifjúság, amely egyelőre még nem törődik az ősi hűd törvényekkel, természetesen nem tudja megérteni a finom társadalmi megkülönböztetéseket s mindenhová el akar menni, ahol táncolni lehet; a mamák azonban már jobban értik a dolgot s eleve megcsinálják a farsangi programot.

Tízet teszek egy ellen, hogy minden mulatságról előre megírom a tudósítást — a jelen leendő névsorával együtt. Sőt a társaságok kialakulásáról is eleve referálok. Megírom, kinek lesz külön asztala; kik lesznek egy bokorban; ki iszik Mummot és — ki megy legutoljára haza.

A zalaegerszegi Kaszinó közgyűlése.

A zalaegerszegi Kaszinó e hó 10-én tartotta évi rendes közgyűlést Sztaniszlavszky Adolf kir. törvényszéki elnök, mint a kaszinó alelnökének elnöklete alatt.

Az alelnök az ülés megnyitása után bejelentette, hogy dr. Jankovich László gróf, a Kaszinó elnöke, Zalavármegyéből való eltávazása alkalmával az elnöki tisztről, az eddig iránta megnyilvánult bizalmat megköszönve, lemondott; indítványozza az alelnök, hogy dr. Jankovich László grófnak a Kaszinó jegyzőkönyvileg fejezze ki köszönetét a társadalmi élet s különösen a Kaszinó életének fellendítése körül szerzett érdemeiért. A közgyűlés az indítványt egyhangúlag elfogadta s a volt elnök érdemeit jegyzőkönyvében megörökíteni rendelte.

A tárgysorozat első pontja volt az 1903. évi zárszámadás megvizsgálása.

A Kaszinó 1903. évi bevételei voltak: tagdíjakból 4092 K 70 f; tőke-kamatból 89 K 16 f; hirdalok elárverezéséből 50 K 27 f; hozzáadva ehhez a múlt évi 4231 K 43 f maradványt, 1903. évben rendelkezésre állott 8286 K 85 f.

1903. évben kiadás volt 4919 K 86 f, tehát a pénztári maradvány 3466 K 97 f-t tett ki.

A jövő évi költségelirányzat szerint remélhető bevételek: tagsági díjakból 4920 K, ujságok eladásából 50 K, tőke-kamatból 80 K, tehát a bevételi előirányzat — a 3366 K 97 f pénzkészlettel együtt — 8416 K 97 f.

Kiadási tételek: helyiség bére 1200 K; szolga fizetés 350 K; ujságok és szaklapokra 850 K; könyvtárra 500 K; butorok javítására 100 K; tiszteletdíjakra 200 K; levélhordó jutalma 24 K; rendkívüli kiadásokra 300 K, összesen 3534 K. A 8416 K 17 f bevételi előirányzathoz a 3534 K kiadási előirányzatot levonva, remélhető pénzmaradvány 4882 K 17 f.

Az alelnök a zárszámadás jóváhagyása s a költségelirányzat megállapítása után a saját és tisztségviselő társai nevében a bizalmat megköszönve s a közgyűlést a választások megkezdésére kérte. A választás alatt a közgyűlést Csillagh Gyula korelnök vezette. Megválasztottak elnök-

nek Hertelendy Ferenc főispán; alelnöknek Sztaniszlavszky Adolf kir. törvényszéki elnök, háznagynak Szupits Antal, ügyésznek dr. Szigethy Elemér, jegyzőnek dr. Csák Károly és dr. Ábrahám Ernő, pénztárnoknak Vidóczy Pál, könyvtárnoknak Takács József.

Megválasztott választmányi tagok: Árvay Lajos, Boér Sándor, Boshán Gyula, Csertán Károly, Medgyesi Lajos, dr. Ruzsicska Kálmán, Szupits Antal, Thassy Lajos, Udvardy Ignác.

Választás közben zajosabb eszmecsere szolgáltatót okot az a körülmény, hogy az alapszabályok a szavazásnál nem tartattak be teljes szigorral.

Az alapszabályok ugyanis úgy intézkednek, hogy aki a közgyűlés napjára esedékes tagsági díjakat be nem fizeti, szavazati jogát nem gyakorolhatja. Az eddigi gyakorlat szerint azonban nem vetette fel senki a kérdést, hogy kik vannak hátralelkesen s szavazati jogát mindenki gyakorolta. Többen érvényt akartak szerezni az alapszabályoknak a választás folyama alatt, majd a választást akarták semmisnek nyilváníttatni, de a többség arra az álláspontra helyezkedett, hogy a választást érvényesnek tekinti.

A vita már-már elmérgesedett, sőt hevesebb szóváltásra adott alkalmat. Az ellentétek azonban csakhamar elsimultak s akiket a vita heve elragadott, a hely és az alkalom méltóságához méltó módon barátilag kiegyenlítették a nézeteltéréseket. Szerencsésen leköszörülődött a kérdés éle, ami annál könnyebben történt meg, mert a vitának s a nézetek eltéréseinek személyi vonatkozás egy szemérnyit sem volt, pusztán akörül fejlődött ki a vita, hogy az alapszabályok már most teljes szigorral alkalmazassanak-e, vagy — békesség okából — ezuttal még maradjon érintetlen a régi szokás.

A néhány tag között lefolyt vita a Kaszinó belső életét nem érinti s minden ellentét teljesen barátilag egyenlített ki.

Ezeket csak a szárnyra kelt mende-mondával szemben kellett hangsúlyoznunk.

Hivatalos-rovat.

Közírá teszem, hogy Zalaegerszeg r. t. város birtokosait érdeklő Válicska vízszabályozási költség hátraléki kimutatás a polgármesteri hivatalnál 15 napon át, vagyis f. év január hó 10-től 25-ig bezárólag közszemlére kitétetett, a hol is a hivatalos órák alatt megtekinthető.

Zalaegerszegen, 1904. január 9-én Zalaegerszeg r. t. város tanácsa.

Várhidy Lajos
polgármester.

Hírek.

A vármegyeházából. Csertán Károly, Zalavármegye alispánja a főispáni beiktatás programjának megállapítása végett az állandó választmányt a következő meghívóval hívta össze: *Ó Császári és Apostoli Királyi Felségének a múlt év december hó 19-én kelt legfelsőbb elhatározásával Zalavármegye főispánjává kinevezett Hertelendy Ferenc úr Óméltóságának beiktatása és a fogadtatás rendjének meghatározása céljából folyó évi január hó 18-án d. e. 9 órakor a vármegyeház gyűléstermében az „állandó választmány” ülést tart, melyről T. választmányi tag urat tisztelettel értesítem és szíves megjelensre felkérem, annál is inkább, mert régi gyakorlat szerint az állandó választmány szokta a fogadtatás sorrendjét és módozatait megállapítani s csak a T. választmányi tag urak jóindulatú támogatása teheti lehetővé azt, hogy főispán ur Óméltóságának fogadtatása az állás fontosságához képest a vármegye méltóságához mért legyen.*

Főispáni beiktatás. Hertelendy Ferenc Zalavármegye új főispánjának beiktatási ünnepélye január 28-án lesz. A beiktatási ünnepélyek végleges programját a hétfőn tartandó állandó választmányi ülésen határozzák meg. Az eddigi tervek szerint a főispánt a vármegye küldöttsége Zalaszentivánban, a város küldöttsége pedig Zalaegerszegen fogadja. Rendkívüli közgyűlés előtt mise lesz a plébánia templomban, délben diszebed s este a megyei fiatalok bálja. A beiktatási ünnepélyen sok előkelő vendége lesz a városnak. Ugy halljuk, hogy főispánunk társa-

ságában több képviselő jön Zalaegerszegrre. Eddig báró Solymossy Lajos, Piukovich József, Szentivány Árpád képviselők neveit hallottuk említeni; de részt vesznek az ünnepélyen a vármegyebeli összes országgyűlési képviselők is.

Lelkész beiktatás. A zalaegerszegi ág. hitv. evang. Missió egyház január hó 24-én iktatja be ifj. Porkoláb Gyula megválasztott lelkészét. A beiktatási ünnepélyre a következő meghívót bocsátották ki: *A zalaegerszegi ág. hitv. evang. Missió egyház 1904. évi január hó 24-ikén d. e. 10 $\frac{1}{2}$ órakor Zalaegerszegen a megyeház termében tartja első lelkész beiktatási ünnepélyét, a melyre tisztelettel meghívja az egyház előjáróság. Az ünnepély sorrendje: 1. Közének 602. szám. 2. Ima és szentbeszéd mondja Varga Gyula, a kemenesaljai egyházmegye esperese. 3. Közének 202. sz. 1—3 ves. 4. Ünnepi beszéd, mondja ifj. Porkoláb Gyula ujonnan megválasztott lelkész. 5. Közének 202. sz. 9. vers. — Ugyanaznap délután 1 órakor a »Korona« vendéglőben közleked, egy teríték ára 4 korona. Jelentkezni lehet január 23-ig Magyar Lajos (városi pénztáros) egyházgondnoknál.*

Plebánia betöltése. A vallás alap kegyurasága alá tartozó gyömörői plebánia-javadalmat a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter szabályszerű bemutatkozó levele alapján a veszprémi megyés püspök dr. Csizmazia Pál zalaszentgróti segédlelkésznek adományozta.

Kinevezés. A m. kir. pénzügyminiszter Záborszky József megyei helyettes alispánokot a zalaegerszegi m. kir. adóhivatalhoz a X-ik fizetési osztály harmadik fokozatába adóhivatali segédvé végleges minőségben kinevezte.

Athelyezés. A veszprémi megyés püspök Kreutzer Dezső gyömörői ideiglenes lelkész-helyettest segédlelkézi minőségben Zalaszentgrótra helyezte át.

Vármegyebál. A rendezőség mindent elkövet, hogy a január 28-ára tervezett vármegyei bál minél fényesebb és imponzansabb legyen. A meghívókat már szétküldték. A meghívó merített papíron seccios írással van nyomtatva, a szöveg élén a vármegye címerével. Szöveg a következő: *Méltóságos hertelendi és vidornyalaki Hertelendy Ferenc Zalavármegye főispánjának beiktatási ünnepélye alkalmával Zalavármegye fiatalága által a vármegyei arvház alapja javára Zalaegerszegen, 1904. évi január hó 28-án az »Arany Bányá« szálló összes termében rendezendő vármegyei bálra belépő-jegy személyenként 10 K, családjegy 3 tagra 24 K, több tagra 30 K, páholy 30 K, karzat-jegy 10 K, kezdete 9 és fél órakor. A jótékony célra tekintettel felülfizetéseket köszönettel fogad a rendezőség. Lakások megrendelése és biztosítására nézve, előleges értesítés beküldése esetén, a központi rendező bizottság kézséggel eljár. — Rendezőség Ajtay K. Barna, ifj. Barcza László, Barcza Sándor, Barkóczy László, dr. Bardió László, Belányi Leó, Belus Lajos, Briglevics Károly, Bogyay Arthur, Búbies Tivadar, Czinder Jenő, Csigó Ferenc, ifj. Czukelter Lajos, Eitner Jenő, Erhart Gyula, Fakk Elemér, Farkas Dénes, Farkas Kálmán, Farkas Tibor, Forster Pál, Fülep Imre, Gajásy Lajos, dr. Hajós Ferenc, dr. Hajós Kálmán, Hallay Béla, dr. Hérics Tóth Lajos, Hild István, Horváth István, dr. Kadák Pál, dr. Kaszter Ödön, Karácsony Kálmán, Kolbenschlag Béla, ifj. Koller István, Kovács Antal, Kozáry Antal, Köves Andor, Krásencsics Árpád, Küllely János, Ledniczky Mihály, Mérő Géza, Mező Kálmán, Mraovics János, Nagy Károly, ifju Nyári Kálmán, Oszterhuber László, Putheány István báró, dr. Rézler Cornél, Sélley Pál, dr. Skublies Gábor, Skublies István, Skublies Károly, Svastics Gyula, Szily Jenő, Szily Kálmán, Szücs Antal, Szüllő Géza, ifju Takács Jenő, dr. Tarányi Ferenc, Tkalesics Iván, Tolnay Kornél, Töreky Iván, Tőkésy Ernő, Vízgy Géza, Zathureczky Elemér. A meghívó izléses kiállítására Unger Antal zalaegerszegi nyomdász dícséri.*

Anyakönyvi kinevezés. A m. kir. belügyminiszterium a balatonfüredi anyakönyvi kerületbe Lohner Ferenc helyettes körjegyzőt, a diszelibe pedig Dávid Jenő jegyzőgyakornokot anyakönyvvezető helyettesekké kinevezte.

A tisztviselőtelep. A zalaegerszegi tisztviselőtelep ügyében az első komolyabb lépések megtörténtek. A kiküldött bizottság összegyűjtötte az adatokat s összeszámította az építkezésre szükséges összeget. Ezideig negyvenhárom tiszt-

viselő jelentkezett s az építkezés céljára 407 ezer korona törlesztéses kölcsönt jegyeztek. Arra nézve, hogy a telep a város mely részén épüljön fel, természetesen még nem határoztak s ez a kérdés csak a pénzügyi rész megoldása után kerül szőnyegre. Sok hive van a gimnázium háta mögötti püspöki telken való építkezésnek s ennek csakis az lenne az akadály, ha dr. István Vilmos szombathelyi megyés püspök ur öméltsága a teleknek méltányos árért való átengedését megtagadná. Alig tehető azonban fel, hogy püspökünk szülővárosának fejlődését megakarna akadályozni s kénytelen lesz belátni, hogy ez az egyetlen egészséges terjeszkedési hely áll még rendelkezésre és a város csakis arra fejlődhetik, mert a fejlődést a Zala árterületében fekvő posványok felé terelni nem lehet. Ha a telep nem létesülhet, egyedül csak a telek kérdésén fog mulni, mert a fináncialis szempontok annyira előnyösek, hogy az építkezés költségeit a tisztviselők lakbérükkel törleszthetik. A tömeges építkezés a városnak is nagy szolgálatot tenne, mert a házbéradó behozatalát elődálná. Attól, hogy negyven ház építése a házak árát s a lakbéréket nagyon lenyomná, nem kell tartani. Az egészséges lakások gazdára találnak akkor is, de nem lesz olyan nagy a bűzös, nedves, ódon viskók utáni kereslet. Ez pedig nem lesz kár s közegészségügyi és gazdasági szempontból is előnyös, ha a viskók lassanként eltűnnek.

Dominó estély. Már a múlt számunkban is megemlítettük, hogy a zalaegerszegi „Vörös kereszt egyesület” január hó 23-án a Kaszinó termében Dominó estélyt rendez. Az estély előkészületei folynak s az bizonyosan egyik érdekessége lesz az idénynek. Egyike a legvonzóbb, legkedvesebb farsangi multságoknak a tévedéseknek az a vigjátéka, amelyet a dominók mögé rejtőzött fiatalság úz. Weinberger és Schütz cégek kirakataiban már ki vannak állítva a rózsaszínű és fekete dominók. Az estély jövődelmát a város szegényei között osztják ki.

A zalaegerszegi közkórházi bizottság folyó hó 14-én Udvardy Ignác bizottsági elnök elnöklésével ülést tartott, amelyen részt vettek az iskola bizottság tagjai is. Az ülésen a város polgármestere előterjesztette az alispáni hivatal átíratát, melyben felhívja a várost, hogy az elmeosztály befogadására szükséges épület számára a telket jelölje ki, hogy az építés, melyet a belügyminiszter a vármegye előterjesztésére engedélyezett, a tavasszal megkezdhető legyen. Ezzel kapcsolatban a polgármester részletes és kellőképp megokolt előterjesztést tett az iránt, hogy a kórház számára az elmeosztályal együtt a Verbóczy-utca végén szereztessek megfelelő telek s ott építtessék fel; a jelenlegi kórház épületet a becslés alapján megállapított értékben a város átvénné, azt a felső kereskedelmi iskola befogadására átalakítaná s megkeresné a vallás- és közoktatásügyi minisztert az iránt, hogy a jelenlegi felső kereskedelmi iskolai épületbe a polgári leányiskola helyeztessék át, a felső kereskedelmi iskola pedig az e célra átalkítandó kórházi épületbe; előadta a város polgármestere, hogy az átvétel céljaira iskola alap címén a város mily összeggel rendelkezik, a hiányzó összeg kölcsön útján fedeztetnék, melynek évi törlesztésére esnék részben a mostani polgári leányiskolai épületnek az izr. hitközség számára való visszaadásával felszabaduló évi 700 korona, amit jelenleg a város az épület használata címén az izr. hitközségnek fizet, míg a különbözetet az évi költségvetésbe képes beállítani anélkül, hogy az pótlékemlést szűlné. A bizottság tagjai közül a javaslatához többen hozzászóltak, helyeslően azt az eszmét, hogy a kórház a jelenlegi, neki nem megfelelő s a város fejlődését akadályozó helyről más, a kórház céljaira igen is alkalmas helyre helyeztetnék át: végül a bizottság egyhangú határozatával a terv készültvitelét ajánlja a város képviselőtestületének.

Hangverseny táncmulatsággal. A zalaegerszegi állami főgymnasium tanuló ifjusága február hó 13-án este 8 órakor az Arany Bárány nagyertermében táncal egybekötött hangversenyt tart.

A népkönyha részére ujabban adakoztak: Botfy Lajosné, Árvay Emília, Boshán Gyuláné 3—3 koronát, dr. Kele Antal 2 koronát, dr. Ábrahám Ernőné, Várhidy Lajosné, Mayer Ottóné, Mayer Ákosné, Kern Antalné, Kiss Lajosné, Sipos Józsefné, Laux Gizella 1—1 koronát voltak szívesek adományozni, melyért hálás köszönetet fejezi ki az népkönyha vezetője.

Városi küldöttség. Zalaegerszeg város örökké az iskoláival és a kaszárnyájával vesződik. Az iskolákra rengeteg áldozatot hoz, a kaszárnyából egy kis jövedelmet élvez. A magas kormány pedig hol az iskolákat, hol a kaszárnyát kifogásolja. Van kifogásolni való mind a kettőn. Jól tudja ezt a város is. Miután azonban szegény az eklézsia, a beruházásokat — legalább is azokat, amelyeket a legjobb akaratral sem bír fedezni — deputációkkal igyekeznek helyettesíteni. Legutóbb is elhatározta a város k.-testülete, hogy küldöttséget meneszt a honvédelmi- és közoktatásügyi miniszterekhez, hogy a kaszárnyát ne kifogásolja, illetve a katonaságot el ne vigye s az iskolai építésre a magas kormány adjon némi segílyt. A küldöttség ma — vasárnap — akart indulni, de Terbócz István min. tanácsos, aki mint Zalavármegye szülötte, ügyünk iránt érdeklődik, értesítette a város polgármesterét, hogy a miniszter határozott választ most ugysem adhatna, tehát célszerűbb lesz a küldöttség felutazását kedvezőbb időre halasztani. A város deputációja tehát elhalasztotta a terminust s vár kedvezőbb időkre.

Uj hitel- és tejszövetkezet vármegyénkben. Nagykapornakon népies értekezletet tartottak, amelyen Bosnyák Géza pacsai gazdaköri elnöknek ajánlatára elhatározták, hogy hitelszövetkezetet és ezzel kapcsolatban tejszövetkezetet alakítanak. A tejszövetkezet hasznosságát ifju Thassy Imre felsőrajki földbirtokos fejtegette, a hitelszövetkezetek fontosságáról pedig Lázár Ágoston a pacsai hitelszövetkezet könyvelője szólott.

Nagyelkü alapítvány. Kránitz Kálmán veszprémi apátkanonok, volt alsópáhoki plebános, a f. év első napján *negyvennégyezerégy száz* koronát tett le örök alapítványul a veszprémi egyházmegyei alapítványi hivatalnál, hogy annak kamatai évenként az alsópáhoki plebánia hivei által a plebánosnak szolgáltatandó párbér-, szőlő- és földmunkának a megváltására fordíttassanak.

A sümegi korcsolyázó egyesület évi rendes közgyűlésén a tisztviselői kart következőleg választotta meg: Sümeghy Tivadar elnök, dr. Bárdió György alelnök, Ambrus Andor pénztáros, Bódiés Tivadar pályagondozó, dr. Kellemen Károly jegyző, dr. Bárdió Ferenc ügyész; választmányi tagok: dr. Bárdió Györgyné, Darnay Kálmán, Eitner Jenő, Füzik Gyula, Hólszky Sándor, dr. Kellemen Károlyné, Kovács Elvira, dr. Lukonich Gábor, Pintér Lajos, Reiszner Ferencné, Sümegi Tivadarné, Vendel Jánosné.

A mezőtelegi apátság. Mult számunkban megírtuk, hogy Ó Felsége a Király Legáth Kálmán zalaegerszegi esperes plebánosnak a Szent Gábor főangyalról nevezett mezőtelegi szentes apátságot adományozta. Az apátság történetéből ezuttal a következőket közöljük: A Szent Gábor főangyalról nevezett *mezőtelegi* apátság Biharmegye területén a nagyváradi egyházmegyében létezett. Hajdan a Szent Benedek rendnek volt apátsága. Alapítási éve és alapítója, valamint egyéb történelmi adatai ismeretlenek. Windisch Károly Gottlieb (1725—1793.) Politische, geographische und historische Beschreibung des Königreichs Ungarn (Pozsony 1772.) és Geographie des Königreichs Ungarn (Pozsony 1780. 2 kötet.) című munkájában csak azt említi föl erről az apátságról, hogy nevezetes apátság volt Biharmegyében. Bonhardi Topographia Hungariae című művében azt mondja, hogy az ő idejében (a 18-ik században) a Szent Gábor főangyalról nevezett mezőtelegi, valamint a B. Szűz Máriáról címzett bihari apátságoknak romjai még láthatók voltak. Thuróczy László Hungaria-jában Biharmegyében három apátságról tesz említést és pedig a B. Szűz Máriáról címzett szertjobbi és bihari apátságokról és egy Szent Gáborról nevezett apátságról meghatározott hely említése nélkül. Az apátságról tehát csak annyit tudunk, hogy Biharmegyében létezett s Szent Benedek diósó rendjének volt székhelye. Jelenleg csak címe maradt fenn az apátságnak. Mezőtelegd most kisközség Biharvármegye központi járásában körülbelül kétezer lakossal.

A sümegi kath. iskolaszék az érdekelt hívők nagy részvétele mellett megalakult. Egyhangúlag közfelkiáltással tagokul megválasztottak: dr. Lukonich Gábor, Eitner Zsigmond, Sümegi Tivadar, Balasies József, dr. Kellemen Károly, Füzik Gyula, Adorján Sándor, dr. Bárdió Ferenc, Németh Lajos, Kis Antal, Barkóczy Károly és

Kovács Mihály. Póttagok lettek: Dörnyey Dénes és Rédey Lajos.

Matiné. A kereskedő ifjak önképzőköre ma délután 3 órakor Kummer Gyula kávéháza emeletén lévő helyiségeiben matiné rendez. Tárgysorozat: „Fekete eb” szavalja Klein Dezső, felolvasást tart Eayedy Barna, dialóg „Közös ideál” előadják a szerzők. Eiland Zsigmond és Schvarecz Jenő, végül monolog: „Az orr” elmondja Lövy Béla. A n. é. közönséget szívesen látja az önképzőkör választmányja.

Köszönet. A folyó év január hó 9-én tartott Fregoli estély anyagi és erkölcsi fényes sikere kizárólagosan a t. rendezőség fáradságának tudandó be. Ez uton is óhajtom az összrendezésnek úgy „a szegény izr. gyermekeket felruházó egyesület” mint a magam nevében is hálás köszönetemet kifejezni. Dr. Graner Adolfné, az egyesület elnöke.

Gondatlanság áldozata. Balog Mária 5 éves leány, Balog Imre kaszaházi béres gyermeke f. hó 12-én délben, míg édesanyja pár percre magára hagyta, az égő kemencéből tüzet vett ki, mitől ruhája meggyult és lángra lobbant. A szerencsétlen gyermek olyan súlyos égési sebeket szenvedett, hogy dacára a gyors orvosi segély igénybevételének, csakhamar meghalt. A gondatlan anya ellen megindították az eljárást.

Kivándorlók érdekében. Ismeretesek azok a hajmeresztő visszaélések, amelyeket a kivándorlók rovására a kivándorlási ügynökök s hajózási társaságok elkövettek. A közvélemény már régóta sürgette, hogy ha már a kivándorlást megakadályozni nem lehet, — az állam legalább arról gondoskodjék, hogy a kivándorlók a haza határain kívül is védelemben részesüljenek. A kormány tehát arra törekszik, hogy a kivándorlók utját Hamburgtól Fiume felé terelje, mert itt sokkal hatályosabban tudja őket védelmezni. A hajóra szállásig hazai földön vannak és hazai hatóságoktól kaphatnak utbaigazítást. A belügyminiszter az „Adria” m. kir. tengerhajózási részvény-társaság által képviselt Cunard Steamship Company-nak ideiglenesen megengedte, hogy Fiume és New-York között járó hajóin kivándorlókat szállítson. Közölte továbbá azon egyének névsorát, kik az önként hozzájuk fordul s már utlevéllel bíró kivándorlóknak a fentnevezett társulat hajóin való szállítására a miniszter által jóváhagyott díjszabás szerint szerződéseket köthetnek. Szombathelyen a megbízott Hartmann Oszkár, kinek működési területe Tolna-, Vas-, Zala- és Veszprém vármegyékre terjed ki.

Ki akar egyéves önkéntes lenni. Bizonyára van olvasóink között akárhány fiatal ember, ki annak idején tanulmányait félbenhagyta s így a 3 éves terhes katonai szolgálatnak néz elébe. Debreczenben már évtizedek óta sikeresen működik az országszerte kintű hírvénekné örvendő Lichtblau Albert-féle, miniszterileg engedélyezett katonai előkészítő tanfolyam, melyben mindazon ifjak, kik a megkívánt iskolákat nem végezték, előkészültségükre, foglalkozásukra való tekintet nélkül megszerezhetik az egyéves önkéntesi jogot. A ki 1883-ban született, már elkésett. Születési év közlendő. Prospektust bárrkinek készséggel küld Lichtblau Albert tanfolyam igazgató Debreczenben.

Országos vásár idejének megváltoztatása. A kereskedelemügyi m. kir. miniszter megengedte, hogy *Zalaegerszegen* az 1904. évben február 24-ére eső országos vásár 1904. évben kivételesen február 15-én, a f. évi november hó 9-ére eső országos vásár pedig szeptember hó 14-én tartassék meg.

Ragados száj- és körömfájás. Mult számunkban említettük, hogy a zalaegerszegi járás területén a ragados száj- és körömfájás fellépett. Az állatvásárokat az egész járás területén betiltották s miután a megbetegedések Ollárban fordultak elő, Ollár körül a veszkört megalakították. Megállapították, hogy a betegséget az ollári uradalom részére a tapolezai járásban vásárolt tenyészbika hurcolta be. A tenyészbika hatósági állatorvosi bizonyítvány alapján mint egészséges állat szállított be a járás területére. Miután a közigazgatási bizottság a bizonyítványt kiállító közeg eljárásában vétkes könnyelműséget lát, a vizsgálatot elrendelte.

Állami közvetítés a tenyészállatoknál. Tallian Béla földmívelésügyi miniszter az 1904. évi költségvetéssel a szarvasmarha és sertésköztenyésztés emelése céljából rendelkezésére bo-

csátandó hitel erejéig ezen fontos tenyésztési ágazatokat az ország minden vidékén a felmerülő szükségletekhez képest és illetőleg egyenlő mértékben támogatni kívánván, felhívta a törvényhatóságokat, miszerint az érdekelteket utasítsák, hogy amennyiben a köztenyésztésben mutatkozó bika és kan szükségletüket állami közvetítéssel, esetleg részletfizetés és különös méltánylást érdemlő esetekben némi árengedmény elnyerése mellett óhajtanak fedezni, ily irányú kérelmükkel mielőbb, legkésőbb azonban március hó végéig a szombathelyi m. kir. állattenyésztési felügyelőséghez forduljanak. Egyben kijelenti a miniszter, hogy adományként apaállatokat nem engedélyez s nem hajlandó az állami közvetítéssel beszerzett apaállatok árát egyszében vagy részben elengedni.

Egger mellpasztillái gyorsan és biztosan hatnak köhögésnél, rekedtségnél és elnyálkásodásnál, fölülmulthatatlanok a torok és légzési szervek működési zavarainál. Kapható minden gyógyszerárban és droguériában. Doboza 1 K és 2 K. (Próbadoboz 50 f.) Főraktár: Nádor gyógyszerár Budapest, VI., Váci-körut 17.

Mének kiosztása. Az állami méntelepeken elhelyezett ménék az egyes fedeztetési állomások számára a következő sorrendben és napokon fognak szétosztani: január 24-én Székesfehérvárott, január 26-án Bábólnán, február 6-án Nagyatádon.

Egészséges gyomorhoz mindenekelőtt rendszeres emésztés szükséges. Sajnos épen ez irányban azonban sokszor vétkeztünk és így támad: gyomorrontás, étvágytalanság, székrekedés, álmatlanság, főfájás, kólika, vérszegénység stb. Ne mulassza el tehát senki jó és hathatós óvszert használni, mely úgy a gyomrot, mint az egész emberi szervezetet erősíti, gyógyítja és jó egészségben tartja. Ilyen szer egyedül csak a valódi „Brach-féle Máriacelli gyomorsepppek“ évtizedek óta kipróbált zamatos ízű, biztos hatású házi gyógyszer az összes gyomorbetegségekben. Utánzatoktól óvakodjunk.

Vigyázatlanság. Salamon István háziszolga a minap bekukkantott Graner Izidor pékműhelyébe s megnézte az égő kemencét. A mint a kemence nyílásából kivette az ajtót, a lángok hirtelen kiesaptak és Salamon bajuszát, szemöldökét és hajának egy részét lepörzsölték. Szerencse, hogy a legénynek volt elég lélekjelenléte, hogy arcát eltakarta s félreugrott, mielőtt ruhája is lángba borulhatott volna.

Köztudomású, hogy köhögés, rekedtség és elnyálkásodásnál legbiztosabban hatnak a világhírű „Egger“-féle mellpasztillák, melyek a gyomrot nem rontják és kitűnő ízűek. Kaphatók minden gyógyszerárban és droguériában. Doboza 1 K és 2 K. (Próbadoboz 50 fillér.) Főraktár: Nádor gyógyszerár Budapest, VI., Váci-körut 17.

Talált tárgyak. F. hó 11-én egy db. T. G. monogrammal ellátott zsebkendőt, továbbá egy konyhakést és e hó 14-én a Barossligetben egy db kulcsot találtak s átadták a rendőrségnek, a hol azokat a jogos tulajdonos a hivatalos órák alatt átveheti.

Állategészségügy vármegyénkben. A földmívelésügyi miniszterhez beérkezett hivatalos jelentések szerint f. hó 10-én a vármegye területén 2 községben lépfene, 4 községben ragadós száj és kőrömfájás, 1 községben rühkór, 2 községben sortésorbánc, és 27 községben sertésvész volt.

Az első obstructió épen a parlamentizmus hazájában, Angliában lépett fel 1830-ban, a hol IV. Vilmos trónralépése után a választási reform idézte elő. Addig is volt már mozgalom, de annak célja mindig kívül esett a fennálló alkotmány terén. A francia forradalomban is megtörtént a szavazó jog kiterjesztése, de ott nem a parlamentnél volt a hatalom, hanem az annak parancsoló népnél. Itt ellenben a történetben először a nép, hogy törvényes érvényesülésének legbiztosabb módja, ha képviselőket nyer a törvényhozásban. Wellington herceg kijelentette, hogy minden erővel ellene szegül a törvény megváltoztatásának. A nép izgatottsága annyira ment, hogy a waterlooi győző palotájában sem volt biztonságban s a király nemsokára Gray György grófot volt kénytelen megbízni kabinetalkotással. Russel lord mint belügyminiszter dolgozta ki a reformjavaslatot. Ez volt az angol parlamentben az első nagy obstructió és a leg-

későbbi mind ennek mintájára ment végbe. Erről az első obstructióról szól a Nagy Képes Világtörténet most megjelent 203. füzetében. A 12 kötetes nagy munka szerkesztője Marezzali Henrik, egyetemi tanár, ki egyúttal a kötet írója is. Egy-egy gazdagon illusztrált kötet ára díszes félbörkötésben 16 korona; füzeteként is kapható 60 fillérjével. Megjelen minden héten egy füzet. Kapható a kiadóknál (Révai Testvérek Irodalmi Intézet Részvénytársaság Budapest VIII. Ullői-út 18. sz.) s minden hazai könyvkereskedés útján, havi részletfizetésre is.

Henneberg selyem — csak közvetlenül! fekete, fehér és színes 50 krajcártól 11 forint 35 krajcárig meterje — blouzek- és ruhákra. Bérmentve és már elvámolv. Házhoz szállítva. Gazdag mintagyűjtemény postafordultával. **Henneberg selyemgyára Zürich.**

Piaci áraink a legutolsó hetivásáron 50 kilogrammonként

	minőség szerint	Kor.-tól	Kor.-ig
búza	»	7.20	7.20
rozsa	»	5.70	5.90
árpa	»	5.50	6.—
zab	»	5.20	5.30
fehérbab	»	—	—
tarkabab	»	—	—
tengeri lóher	»	5.—	5.50
bükköny	»	4.50	5.20
burgonya	»	—	—

Nyilt-tér.*)

Kérjen mindenki

saját érdekében

Valódi Kathreiner-féle Kneipp-maláta kávé

csak oly csomagokban, a melyek a Kneipp páter védjegyet és a Kathreiner nevet viselik, és kérülje gondosan a silány utánzatok elfogadását.

MERCUR váltóüzleti részvénytársaság

BUDAPEST, V., Fürdő-utca 3. szám.

vesz és elad

vidéki takarékpénztár- és bankrészvényeket, tőzsdén nem jegyzett papirokat

és azokra, valamint minden egyéb

értékpapír és sorsjegyre igen előnyös előleget folyósít.

Bank- és tőzsdényekben szakszerű felvilágosítással szolgál.

BANKOSZTÁLY. SORSJEGYOSZTÁLY. VÁLTÓÜZLET.

A m. kir. szab. osztályosorjázaték főeljárásítóhelye.

Sorsjegyek csekély havi részletfizetésre, előnyös sorsjegytársaságok.

Sorsjegybiztosítás: legolcsóbb díjszabás kívánatra bérmentve.

Rövid levélczim: **MERCUR**, Budapest, Fürdő-utca.

Részvénytőke 1,000,000 korona

*E rovatban közöltékért nem vállal felelősséget a szerk.

Nyilatkozat.

Tudomásomra jutott, hogy a közelmúlt napokban *valaki* egy családi estélyen nemcsak személyemet, de családomat is gyalázatos módon pertraktálta. Ezen kvalifikálatlan eljárásáért az illetőt mindaddig aljas rágalmozónak tekintem, míg vádjait vegy be nem igazolja, vagy azokat vissza nem vonja.

Zalaegerszeg, 1904. január 16-án.

Dr. Halász Vilmos

betegsegélyző pénztári főorvos.

Felelős szerkesztő: **dr. Csák Károly.**
Társzerkesztő és kiadó: **Udvardy Ignác.**

Köhögésben

szenedő

kisértse meg a köhögést csilláptító és kellemes ízű

Császár Mell-bonbont.

2740 hatóságilag igazolt bizonyítvány szól mellette és hogy sikerrel használható köhögésnél, katarrusnál és elnyálkásodásnál. Kapható 20 és 40 filléres csomagokban **Schmidt Győző zalaegerszegi cukrásznál.**

Meghívó.

— A „Nyirádi fogyasztási szövetkezet“ —

1904. évi február 2-án este 6 órakor Nyirádon a szövetkezet lakosztályában

évi rendes közgyűlést

tart, melyre a tagok oly figyelmeztetéssel hivatnak meg, hogy az 1903. évi zármérleg mai naptól az üzletben megtekinthető.

Tárgysorozat:

1. A mérleg és zárszámadások bemutatása.
2. Az igazgatóság és felügyelő bizottság jelentése.
3. Határozat hozatal a felmentvény tárgyában.
4. Határozat a múlt és jelen évi osztalékok hova fordítása tárgyában.
5. Intézkedés a napibiztoság ügyében.
6. Egy igazgatósági tag választása.

Nyirád, 1904. január 10.

Az igazgatóság.

A „Nyirádi fogyasztási szövetkezet“ 1903. évi zármérlege.

Vagyon: Kézpénz 225 K 39 f. Áruk leltár szerint 2.633 K 92 f. Adóssok 823 K 64 fillér, összesen 3.682 K 95 f.

Teher: Befizetett részvények 596 K. Áruhitel 1.867 K 10 f. Fizetetlen osztalékok 1.014 K 78 f. Adóhátralék 46 K 67 f. Egyenleg, mint tiszta nyereség 158 K 40 f. Összesen 3682 K 95 fillér.

Nyereség-vesztés számla.

Veszteség: Adóra 56 K. Üzletvezető fizetésére 375 K. Pénztárnok fizetésére 60 K. Házbérre 140 K. Új igazgatósági tagok után fizetési díj 114 K 10 f. Közjegyzőnek munkadíj 26 K 85 f. Fuvarosok, napi díjak és egyebek 208 K 52 f. Nyereség 158 K 40 f, összesen 1.138 K 87 f.

Nyereség: Áruk után nyereség 1.138 K 87 f. összesen 1.138 K 87 f.

Nyirád, 1904. január 10.

Takács György sk. elnök, Takács György ideiglenes pénztárnok.

Takács György, Takács János, Szabó Károly, Tóth József, Csider József, Földi Károly, Bencze József, Tulok János, Puha Sándor, Szakmándi Imre, igazgatósági tagok. A jelen mérleget és nyereség-vesztés számlát felülvizsgáltuk és helyesnek találtuk.

Nyirád, 1904. január 12.

Bakacs Imre, Bali János, Döme Bálint, Szabó Sándor felügyelő bizottsági tagok.

Eladó bérház.

Egy jó karban levő bérház házi kerttel, a Kossuth Lajos-utcában szabad kézből eladó.

Bővebb felvilágosítás nyerhető a lap kiadóhivatalában.

Az Uri-utcai 6. számú ház és a Wlassics-utcai 8. sz. ház nagyon előnyös feltételek mellett

eladó.

A mennyiben egyik-egyik ház vételéhez 1000 forint elegendő, mert a fennmaradó összeg olcsó kamat mellett negyedévi részletekben is törleszhető.

Bővebb felvilágosítást nyújt **Kummer Gyula** kávész. Zala-utcában.

Meghívó.

A légrádi önszegélyző egyesület mint szövetkezet

1904. január 31-én d. u. 1 órakor tartja

évi közgyűlését,

melyre a tagok tisztelettel meghívotnak.

Tárgy:

1. Az 1903. évi zárszámadások, illetve mérleg előterjesztése.
2. Számvizsgáló bizottság jelentése alapján a mérleg jóváhagyása.
3. Az igazgató-választmányok a felmentvény megadása.
4. Egyéb indítványok.

Légrád, 1904. január 17.

Az igazgatóság.

10883/tkv. 1903. szám.

Árverési hirdetményi kivonat.

A zalaegerszegi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy **Köves Béla** és **Weisz W. Mór** végrehajthatónak **Weisz Izidor** és **neje Heinrich Betti** végrehajtást szenvedők elleni 3000 korona tőkekövetelés és járulékai iránti végrehajtási ügyében a zalaegerszegi kir. törvényszék területén levő, a zalaegerszegi 2108 sz. tkvben f. 2513. hrsz. alatt felvett, végrehajtást szenvedettek nevén álló jánkahegyi prés-ház, szőlő, szántóföld és kaszálóra 2770 korona kikiáltási árban az árverés elrendeltetik és hogy a fentebb megjelölt ingatlanok az 1904. február 4-ik napján d. e. 10 órájkor Zalaegerszegen a tkvi hatóság irodájában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is el fognak adni.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át, vagyis 277 K-t készpénz-

ben, vagy az 1881. LX. t.-c. 48. §-a alatt jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi nov. hó 1-én 3333. sz. alatt kelt I. M. rendelet 8-ik §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881. évi LX. t.-c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál töré-ent előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság. Zalaegerszeg, 1903. évi október hó 26.

Rutich, kir. tszéki bír.

Pénzt, sok pénzt,

havonként 1000 koronáig kereshet mindenki tisztességesen minden szakismeret nélkül.

Küldje be címét E 473 jelleg alatt a következő címre: Annoncen-Abteilung des „Merkur“ Mannheim, Meerfeldstr.

13/v. 1903. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulírt kir. bir. végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a zalaegerszegi kir. járásbíróóság V. I. 922/903. számú végzése által **Kohn Emilné** mint kiskorú gyermekei gyámja végrehajtható javára **Bezeredy Adorján** budapesti lakos ellen 3042 K tőke, ennek 1901. évi november 8-tól járó 6% kamatja, ugy járulékai erejéig elrendelt biztosítási végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt, 2090 K-ra becsült lovak, lószerszám és kocsikból álló ingóságok nyilvános árverés útján leendő eladatása elrendeltetvén, — ennek a helyszínén, vagyis a **bezerédi külső majorban** leendő eszközlésére 1904. évi február hó 1-ső napjának délelőtt 10 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t.-c. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi IX. t.-c. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Zalaegerszegen, 1904. január 12-én.

Nemes Sándor,
kir. bir. végrehajtó.

3624/kb. 903.

Tárgy: A m. kir. kereskedelemügyi minister a zalaegerszegi vásártér kibővítéséhez szükséges ingatlanokra a kisajátítási eljárást elrendeli.

Határozat.

A kereskedelemügyi magy. kir. minister ur 58267/III. 903. sz. leiratával a zalaegerszegi vásártér kibővítéséhez szükséges ingatlanokra és a kisajátítási összeírásban 15—18. folyó szám s a kisajátítási tervben 5123., 5122., 5141. és 5143. szám alatt felvett s már egyezségileg megszerzett ingatlanok kivételével a kisajátítási eljárást elrendelte. Ehhez képest a vármegye közigazgatási bizottsága az 1881. XLI. t.-cz. 33. és következő §-ában előírt bizottsági eljárás fogantatására az 1881. 41. t.-c. 33. §-a értelmében **Deák Mihály** bizottsági tag elnöke alatt **Csillagh Gyula** és **Szily Dezső** megyei bizottsági tagokból és **Kaufmann Mátyás** vármegyei aljegyzőből álló bizottságot küld ki és a bizottsági eljárás határidejéül 1904. évi január 30-ának délelőtt fél 10 óráját tűzi ki és a tárgyalás helyéül a zalaegerszegi városház tanácstermet jelöli meg.

Az összes iratokat és a kisajátítási terveket pedig Zalaegerszeg város tanácsának kiadja azzal, hogy a tervrajzot és összeírást a városházánál a tárgyalást megelőzőleg legalább 15 napig közszemlére tegye ki és erről, valamint a tárgyalás idejéről az érdekelteket haladéktalanul értesítse azzal, hogy a bizottság a kisajátítási terv megállapítása felett akkor is érdemileg határoz, ha az érdekeltek közül senki sem jelenik meg.

Jelen határozat alapján kiboosájtandó hirdetmény a Zalavármegyei Hivatalos Lapban egy ízben és a »Zalamegye« című Zalaegerszegen megjelenő hirlapban három ízben egymás után közzéteendő.

Miről a kisajátítási terv összeírás, valamint a hirdetmény megfelelő számú példánya és az összes iratok kapcsán Zalaegerszeg r. t. város tanácsa, továbbá **Deák Mihály** bizottsági elnök, **Csillagh Gyula** és **Szily Dezső** bizottsági tagok és **Kaufmann Mátyás** megyei aljegyző mint bizottsági jegyző értesítetnek.

Kelt Zalavármegye közig. bizottságának Zalaegerszegen, 1903. évi december hó 15-ik napján tartott havi rendes ülésében.

Főispán s közig. biz. elnök ur helyett

Csertán Károly s. k.,
Zalavármegye alispánja.

MEGHÍVÁS.

A Bellatincz-vidéki takarékpénztár

1904. évi február hó 4-én délelőtt 10 órakor Bellatinczon az intézet saját helyiségében tartandó

huszonharmadik évi rendes közgyűlésére.

TÁRGYAI:

1. Intézeti igazgatóság jelentése az 1903-iki üzletév eredményéről.
2. A zárszámadás és mérleg felülvizsgálása és a tiszta nyereség mikénti felosztása iránti intézkedés.
3. Az igazgatóság és felügyelő bizottságnak a lefolyt üzletévre vonatkozó felmentése.
4. 2 igazgatósági tag s a felügyelő bizottságnak megválasztása.
5. A közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítésére két részvényes megválasztása.
6. A segédkönyvelő fizetés felemelése.
7. Esetleges indítványok.

Bellatincz, 1904. évi január hó 6-án.

Az igazgatóság.

Ucsóság! Lelkiismeretesség!

Saját kezükben hirdesse a közönségnek

LEOPOLD GYULA

Szakavatottsági Pontosság!

Császárfürdő
téli és nyári gyógyhely
BUDAPESTEN.

Elsőrangú kénes hévízi gyógyfürdő, páratlan gőzfürdővel, legmodernebb iszapfürdővel, pompás ásványviz-uszodákkal, kő- és kádfürdőkkel.

200 kényelmes lakoszobával.

Prospektus kívánatra ingyen és bérmentve.

REPARATOR
1 üveg 2 korona, kis üveg 1 kor.

Főraktár: **KORONA-GYÓGYSZERTÁR**, Budapest, Calvin-tér.

KIVÁLÓ SZERENŐSE!
• ELŐZKENYSÉG!

SZERENŐSE-NAPTÁR
INGYEN ÉS BÉRMENTVE!

KIRÁLYFI ÉS TÁRSA
BANKHÁZA, BUDAPEST, ANDRÁSSY-UT 60.

110,000 sorsjegy, 65,000 nyér. — Nyeremények összege 14,459,000 korona.

A Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete
BUDAPEST, V., GÉZA-UTCZA 2.

300 koronától kezdve ad törlesztéses záloglevél-kölcsönöket, melyek után

teljes készpénztörlesztéssel:	2% levonással:
50 évről a 10-ke évi 5.000-kor.	50 évről a 10-ke évi 3.200-kor.
40 . . . . . 5.800-kor.	40 . . . . . 3.500-kor.
30 . . . . . 6.500-kor.	30 . . . . . 3.800-kor.
20 . . . . . 7.500-kor.	20 . . . . . 4.200-kor.

fizetendő járadékul a törlesztéssel együtt.

Bővebb felvilágosítást az intézet díjmentesen ad.

HÔTEL PARIS SZÁJLODA
Szálloda: SIMON PÁL.
BUDAPEST, VI., VÁCZI-KÖRÛT 25. SZ.

100 szoba 2-20 k-tól fejlebb kizsalkálással és villanyvilágítással együtt. Fürdők, elegáns kávéház, étterem és sörcsarnok a házban. Villamos vasúti megállóhely az összes pályaudvarok és hajók felé.

REMINGTON
IRÓGÉP
ÚJ MODELLEJE
megjelent!
PROSPEKTUST KÜLD
GLOGOWSKIKÉNT
BUDAPEST
ANDRÁSSY-ÛT 12.

Ön nagyon idősnek látszik!
Fesse haját a **CZERNY-féle Tanningene**
HAJFESTŐ-SZERREL.

Vidékiek kedvence találkozó helye
KLIVÉNYI FERENCZ
vendéglős elsőrangú étterem
Budapest, VI., Andrassy-út 39.

Kitűnő magyar konyha, valódi tiszta borok és a világhírű „PSCHORRBRÄU” egyedül kimérése.

Az egyedül létező valódi angol
SZÉPÍTŐSZER
a Balassa-féle valódi angol mely azonnal eltávolít minden szepit, májfoltot, pattanást, miteszt stb. és az arcnak üdéséget, fiataloságot kölcsönöz. Holgyeknek nélkülözhetetlen!

Egy üveg ára 2.- K, hozzá ugorka-szappan 1.- K, puder 2.- K.
Postai áztéküldés naponta.

Főszétküldési hely: **Balassa Kornél** gyógyszerháza: Budapest — Erzsébetfalva.

OSERS és BAUER
MOTORGYÁR
BUDAPEST V., Lipót-körút 7.
BÉCS
Dresdnerstrasse 78-85.

Benzin- és petrolin-motorok
Benzin- és petrolin-lokomobilok

Szivógáz-motorok 2-3 fillér üzemköltséggel.
Kiszármazott berendezések működésben. — Elsőrendű gyártmány. — Kedvező fizetési feltételek.

Vidékiek kedvence találkozó helye
KLIVÉNYI FERENCZ
vendéglős elsőrangú étterem
Budapest, VI., Andrassy-út 39.

Kitűnő magyar konyha, valódi tiszta borok és a világhírű „PSCHORRBRÄU” egyedül kimérése.

Az egyedül létező valódi angol
SZÉPÍTŐSZER
a Balassa-féle valódi angol mely azonnal eltávolít minden szepit, májfoltot, pattanást, miteszt stb. és az arcnak üdéséget, fiataloságot kölcsönöz. Holgyeknek nélkülözhetetlen!

Egy üveg ára 2.- K, hozzá ugorka-szappan 1.- K, puder 2.- K.
Postai áztéküldés naponta.

Főszétküldési hely: **Balassa Kornél** gyógyszerháza: Budapest — Erzsébetfalva.

OSERS és BAUER
MOTORGYÁR
BUDAPEST V., Lipót-körút 7.
BÉCS
Dresdnerstrasse 78-85.

Benzin- és petrolin-motorok
Benzin- és petrolin-lokomobilok

Szivógáz-motorok 2-3 fillér üzemköltséggel.
Kiszármazott berendezések működésben. — Elsőrendű gyártmány. — Kedvező fizetési feltételek.

Versenyen
kivüli olcsó árak!
Elsőrangú angol és francia
női ruha-kelme-különlegességek árúháza

LEON és OLÁH
Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 4.
Mintákat az ország minden részébe ingyen és bérmentve küldenek

Drezdai Motorgyár R.-T.
(ezelőtt Hille) fióktelepe és műhelye:
Gellért Ignác és társa
Budapest, VI. Teréz-körút 41.
(Telefon 12-91.)

Ajánljuk az elismert legjobb, legtekélelesebb, leg-tartósabb gyártású **drezdai benzin-moto- rokat, lokomoblokat és szengáz- fejlesztős (generatoros) motorokat.**

Leggyorsabb kezelés!
64 kitértetés.

Legtekélelsebb üzem!
8 állami érem!

8000 gép a legteljesebb megelé- gedésre szállítva.

Malomüzemre, darálásra, takarmánykam- rákba, tejgazdaságoknak, favágáshoz, viz- emelésre, csépléshez és minden más gaz- dasági és ipari munkához a legjobb üzemelő.

A drezdai motorok minden versenyvizgá- laton és kiállításon a legelső díjakkal lettek kitüntetve.

Kedvező fizetési feltételek!

Legmesszebb menő jótállás.

Uj! Budapest fõmühelyt Uj!
rendeztünk be drezdai művezetõvel és szerelõkkel.

Fernolendit

CS. ÉS KIR. UDVARI SZÁLLITÓ.

cipő fénymáz, a világ legjobb fénymáza és **Glanzcrème** világos cipők számára leg- szebb fényt adnak és megtartják a színt **állandóan**. Sárga vagy barna bőrből készült foltos cipők **Lyosin** alkalmazásával egész új szint kapnak.

Alapított 1812.-ben. **Gyárraktár Budapest, V. Lipót-körút 24.** A levelek Bécsbe III/i. intézendők. A mosáshoz **Brunnen-szappan** veendő.

Schicht-szappan

„szarvas” vagy „kules”
jeggyel

legjobb, legtekélelsebb s ennélfogva legtekélelsebb szappan. — Minden káros alkatrésztõl mentes.

Mindenütt kapható!

!! Bevásárlásnál különösen arra ügyeljünk, hogy minden darab szappan a „Schicht” névvel és a fenti védjegyek egyikével legyen ellátva. !!

PLATSCHEK WILMOS
 FERFI- és GYERMEK-ruha árúháza
 Budapest, IV., Központi Városház (Károly-körút)

Ezen cognacnak minden vevője fel van jogosítva arra, hogy azt eredeti csomagolásban az alább nevezett intézetben díjmentesen felülvizsgáltsa.

Ajánlva első rendű orvosi tekintélyektől.
Camis és Stock első trieszti cognac-pároló intézete Barcolában (Trieszt közelében)

ajánlja belföldi

Gyógy-cognacját,

mely francia módszer szerint, az általános osztrák gyógyszerész egyesület vizsgáló intézetének ellenőrzése mellett (Bécs) készül.

Egy üveg ára 5 korona, fél üvegé 2 korona 60 fillér.
Kapható gyógyszertárakban és minden elsőrangú üzletben.

Vezérképviselő:

Sattler József, Nagykanizsán.

A cs. és kir. osztrák belügyminiszteriumtól jóváhagyott élelmezési és élvezeti cikkek vizsgáló intézetének (Wien, IX. Spitalgasse 31.) vegyi ellenőrzése alatt.

BRÁZAV'scher
FRANZBRANNTWEIN

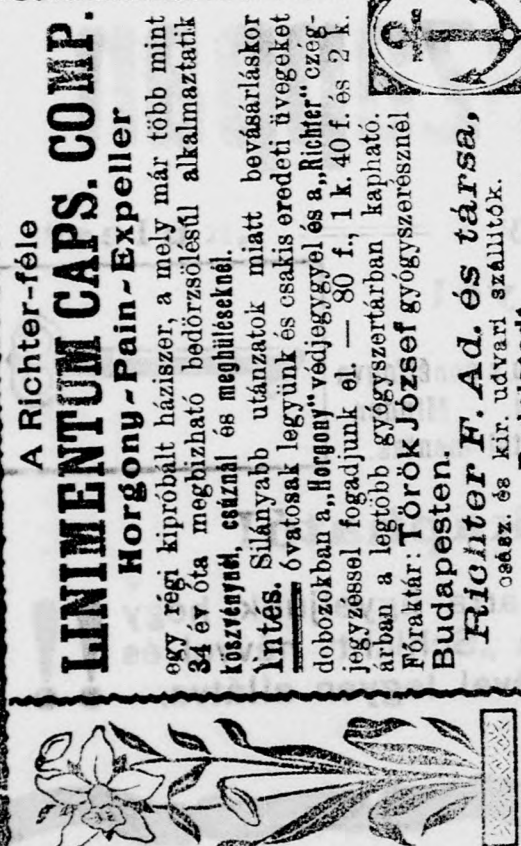
Preis einer grossen Flasche 1 Krone 80 Heller.
Preis einer kleinen Flasche 1 Krone.
Gebrauchsanweisung liegt jeder Flasche bei.

Aki egy csésze jó teát akar inni, kérje mindenütt a világ legfinomabb és legjobb teáját és ez az

INDRA TEA.

Kína, India és Ceylon legfinomabb teáinak keveréke. Valódi csak eredeti dobozokban kapható. Raktárak a plakátokon olvashatók.

A Richter-féle
LINIMENTUM CAPS. COMP.
Horgony-Pain-Expeller

egy régi kipróbált háziaszer, amely már több mint 84 év óta megvizsgálható bedörzsölésű alkalmaztatott készítmény, tisztán és megkülönböztetett minőségű. Silányabb utánozások miatt bevásárláskor mindig óvatosan legyünk és a Richter-csészé dobozokban a „Horgony” védjegyével és a Richter-csészé-jellegzővel fogadjunk el. — 80 f., 1 k. 40 f. és 2 k. árban a legtöbb gyógyszerárterületen kapható.
Főraktár: **Török József** gyógyszerésznél
Budapest. **F. Ad. és társa,**
Richter és kir. udvari szállítók.
oszt. és Rudolfstadt.

Tölgyfa eladási hirdetmény.

Somogyvármegyei Inke községhez tartozó **Darvas pusztán**

(vasutállomás Somogy-Szob, az erdtől 9 km.-re) eladásra kerül

471 darab tölgyfa,

melynek szakértői becsű alapján megállapított becsértéke harmincezer korona. A törzsek mellmagassági (1.3 m.) átmérője 48 és 142. cm. közt változik. Összes köbtartalom 1921.67 tömör köbméter.

Írásbeli zárt ajánlatok **Szegedy György** cs. és kir. kamarás földbirtokoshoz 1904. év január hó 31-én d. e. 10 óráig 10% bánatpénzzel felszerelve Acsád (Vas megye) küldendő, hol az árverési feltételek is megtekinthetők. Bécson aluli ajánlatok tekintetbe nem vétetnek.

Az egymást megközelítő ajánlatokra nézve birtokos fenntartja magának a szabad választási jogot. Az árverés fenti időben Acsádon tartatik meg.

Megjegyeztetik, hogy a kitermelésre két évi határidő engedélyeztetik.

Óh jaj!

Megfojt ez az átkozott köhögés:

Köhögés, rekedtség és elnyálkásodás ellen gyors és biztos hatásúak

Egger mellpasztillái,

az étvágyat nem rontják és kitűnő ízűek.

Doboza 1 korona és 2 korona.

Próbadoz 50 fillér.

Fő- és szétküldési raktár:

„**NÁDOR**”
GYÓGYSZERTÁR

Budapest, V., Váci-körút 17.

Éljen!

Egger mellpasztilla
csakhamar meggyógyított.

Kapható Zalaegerszegen: **Kasztler Sándor, Dr. Klein Lajos, Sümegen: E. Dervarics István, Zalaszentgróton: Botfy Péter** gyógyszertárakban.

Gyomorbetegnek,

akik meghűlés, gyomortüherelés, élvezhetlen, nehezen emészthető, túlhideg vagy meleg eledlek, vagy szabálytalan életmód folytán gyomorbajban, gyomorkatharásban, gyomoréjszalamban nehéz emésztésben vagy elnyálkásodásban szenvednek, a rég kipróbált jó hatású **emésztési és vértisztító szert** ajánljuk, mely az

Ullrich Hubert-féle

növény bor.

Kitűnő gyógyerejűnek talált növényekből jó borral vegyítve készül, erősíti az ember gyomor-szerveit anélkül, hogy gyomorhajtó szer lenne. Eltávolítja a véredények zavarait, tisztítja a vért minden romlott, betegséget előidéző anyagoktól és hathatósan működik az egészséges vérképződésre. Ezen bornak kellő időben való használata mellett minden jelenség, mint főfájás, felbőgés, gyomorégés, melyek idült gyomorbajoknál leggyakrabban előfordulnak, már a kezdetleges használatnál megszűnnek.

Szorulás, kólikafájdalmak, szíverés, álmatlanság ezen növénybor használata mellett gyorsan megszűnnek.

Halvány, aszott kinézés, vérhiány a legtöbb esetben a hiányos vérképzésnek és májbetegségnek a következményei, amelyeket legbiztosabban gyógyít ez a növény bor, mely fokozza az étvágyat, elősegíti az emésztést, javítja a vérképződést s a betegnek új erőt szerez, amit számos elismerő és köszönő irat igazol.

A növény bor üvegenként 3 és 4 koronáért kapható a gyógyszertárakban Zalaegerszegen, továbbá Zalaszentgróth, Vasvár, Körmen, Nova, Pacsa, Keszthely, Sümeg, Jánosháza, Devecser, Kiszell, Muraszombat, Bellatincez, Marczali, Tapolca, Nagykanizsa, Letenye, Csáktornya, Perlak, Szombathely, Csabrendek, Sárvár, Németújvár, Szentgothárd, Óriszentpéter, Alsólendva, Mura-szerdahely, Komárom, Nemesvid, Pápa, Nádásd, Vaspör, Szőc, Baksa, Bak, Pölöske, Zalaszent-lászló, Boba, Középbisztrice, Pince, Páka, Ujudvar, Nagyrada, Csákány, Simontornya, Tapsony, Kéthely, Nyírad, Ajka gyógyszertárakban, illetve fűszerkereskedéseiben, valamint minden nagyobb és kisebb helyen Magyarországon és az egész Osztrák-Magyar monarchiában a gyógy-szertárakban.

Utánzatoktól óvakodni kell

és csak

Ullrich Hubert-féle növ. bor

kérendő.

A zalaegerszegi gyógyszertárak 3 vagy több palack növény bort eredeti áron szállítanak az ország bármely részébe.